

SUDERINTA

Valstybinės mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2018 m. balandžio 16 d. raštu Nr. (17.2-07E) RM-13731

Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2018 m. kovo 23 d. raštu Nr. (6.18) D2-1049

Paaiškinimai taikomi ūkinėms operacijoms, vykdomoms nuo 2016 m. sausio 1 d.

NEMATERIALIOJO TURTO PRIPAŽINIMO SKIRTUMAI PAGAL PMI IR VAS NUOSTATAS

I. Situacijos, kuriose yra 13-ojo VAS ir PMI taikymo skirtumų

13 VAS	PMI
1. Tyrimų ir plėtros darbų išlaidos	
<p>1.1. <u>Pagal 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ (toliau – 13-asis VAS) 29 punkto nuostatas, gaminant (kuriant) turtą įmonėje išlaidos skirstomos į tyrimo ir plėtros išlaidas.</u></p> <p>Tyrimas – suplanuota veikla, atliekama siekiant įgyti naujų mokslo ar technikos žinių. 13-ojo VAS 30 punkte nurodyti tyrimų išlaidų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veikla, skirta naujoms žinioms įgyti; - gautų žinių įvertinimas ir jų pritaikymas; - alternatyvių medžiagų, priemonių, gaminių, procesų, sistemų ar paslaugų paieška.	<p>1.1. <u>Pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo (toliau – PMI) 18 straipsnio 1 dalies nuostatas tuo atveju, kai tyrinėjimo ir plėtojimo darbai neatitinka mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) sąvokų, apibrėžtų PMI 2 straipsnio 18 dalyje, tai pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais įmonės patirtos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tyrinėjimo darbų išlaidos, būtinos vieneto pajamoms uždirbti ar vieneto ekonominei naudai gauti, atskaitomos iš pajamų kaip leidžiami atskaitymai tą mokestinį laikotarpį, kurį faktiškai patiriamos;

Tyrimo išlaidos pripažįstamos **sąnaudomis** to laikotarpio, per kurį jos susidaro.

Plėtra – tyrimų rezultatų ar kitų žinių taikymas planuojant arba kuriant naujus ar iš esmės pagerintus produktus (medžiagas, įrenginius, gaminius, procesus, sistemas ar paslaugas) prieš pradėdant komercinę jų gamybą ar naudojimą. 13-ojo VAS 31 punkte nurodyti plėtros išlaidų pavyzdžiai:

- pavyzdžių ir modelių projektavimas, konstravimas ir išbandymas iki gamybos ar naudojimo pradžios;
- instrumentų, įrankių pavyzdžių, formų ir atspaudų projektavimas pagal naujas technologijas;
- įrangos, skirtos bandomiesiems pavyzdžiams pagaminti, projektavimas, konstravimas ir eksploatavimas;
- pasirinktų naujų alternatyvių medžiagų, įrangos, produktų, procesų, sistemų ar paslaugų projektavimas, konstravimas ir testavimas.

Plėtros etape susidariusios išlaidos **nematerialiuoju turtu** pripažįstamos tik tada, kai įgyvendinamos visos 13-ojo VAS 32 punkte nurodytos sąlygos, t. y. įmonė turi patikimų įrodymų, kad:

- ji turi techninių galimybių bei finansinių ir kitų išteklių plėtros darbams užbaigti;
- ji ketina baigti gaminti (kurti) nematerialųjį turtą ir sugebės jį naudoti arba parduoti;
- nematerialusis turtas ateityje teiks įmonei ekonominės naudos;
- ji gali patikimai įvertinti su nematerialiojo turto pasigaminimu (sukūrimu) susijusias išlaidas.

- plėtojimo darbų išlaidos jei šie darbai įsigyti iš kitų asmenų, skirtos vieneto pajamoms uždirbti ar vieneto ekonominei naudai gauti, iš pajamų atskaitomos kaip **nematerialaus turto amortizacijos suma**, apskaičiuota pagal PMĮ 1 priedėlyje nustatytus normatyvus.

- plėtojimo darbų sąnaudos, *jei* plėtojimo darbai patirti pačios įmonės, neatskaitomos iš pajamų kaip amortizacijos sumos (PMĮ 19 str.), o priskiriamos leidžiamiesiems atskaitymams pagal PMĮ 17 straipsnio nuostatas kaip su pajamų uždirbimu susijusios sąnaudos.

Pavyzdys

Įmonėje 20X5 metais sukurtas analogų neturintis gaminys „X“. Gaminio sukūrimo (projektavimo, konstravimo ir išbandymo) darbai vyko 20X5 m. Įmonė iš viso patyrė 100 000 EUR išlaidų (sunaudotos naujos medžiagos, instrumentai, darbuotojų darbo užmokestis, netiesioginės gamybos išlaidos, dizaino kūrimo, testavimo išlaidos ir pan.), kurios atitiko 13-ojo VAS 32 punkte išvardytas sąlygas, todėl apskaitoje jas pripažino nematerialiuoju turtu – plėtros darbais. Įmonės verslo plane numatyta, kad įmonė gamins „X“ gamins 20X6–20X9 m. Įmonė nustatė 4 metų plėtros darbų amortizacijos laiką. Amortizacija pradeda skaičiuoti nuo 20X6 m. sausio mėn. Likvidacinė vertė lygi nuliui. Metinė amortizacijos suma – 25 000 EUR.

Įmonės 20X5 metais patirtos gaminio „X“ sukūrimo išlaidos neatitinka MTEP sąvokos.

20X5 m. sukauptos 100 000 EUR gaminio sukūrimo išlaidos apskaitoje užregistruotos kaip plėtros darbų atlikimo savikaina, o jų metinė 25 000 EUR amortizacijos suma pripažįstama 20X6–20X9 m. sąnaudomis.

Įmonės 20X6–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose plėtros darbų vertės amortizuota dalis, 25 000 EUR, parodoma pardavimo savikainos straipsnyje.

Kadangi plėtros darbų išlaidas patiria pati įmonė ir šie darbai neatitinka MTEP sąvokos, todėl pagal PMĮ nuostatas jų vertė iš pajamų atskaitoma tą laikotarpį, kada šios sąnaudos patiriamos.

Užpildant 20X5 metų deklaraciją PLN204, 32 laukelyje įrašoma 100 000 EUR patirtų bandomosios gaminių partijos pasigaminimo išlaidų suma.

Užpildant 20X6–20X9 m. deklaracijas PLN204, apskaitoje pripažintos amortizacijos sąnaudos (kasmet po 25 000 EUR) koreguojamos pagal PMĮ reikalavimus: priskiriamos neleidžiamiems atskaitymams, įtraukiant jas į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį „03“ kodu.

1.2. Kai plėtros etape patirtos išlaidos neatitinka bent vienos iš 13-ojo VAS 32 punkte nurodytų sąlygų, jos nematerialiuoju turtu nepripažįstamos, o iš karto pripažįstamos bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis.

1.2. Pagal PMĮ 17¹ straipsnio nuostatas apskaičiuojant pelno mokestį, patirtos MTEP sąnaudos, kurios atitinka MTEP sąvoką, išskyrus ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos sąnaudas, tris kartus atskaitomos iš pajamų tuo mokestiniu laikotarpiu, kurį patiriamos, jeigu atliekami mokslinių tyrimų ir (ar) eksperimentinės plėtros darbai yra susiję su vieneto vykdoma įprastine ar numatoma vykdyti veikla, iš kurios yra arba bus uždėbamos pajamos ar gaunama ekonominė nauda.

Pavyzdys

Įmonė 20X6 metais išbandė naujas alternatyvias medžiagas. Eksperimento metu patirta 10 000 EUR išlaidų (tiesiogiai dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokestis, sunaudotų žaliavų ir medžiagų išlaidos ir sunaudoti ištekliai).

Įmonė patirtų išlaidų apskaitoje nematerialiuoju turtu nepripažino, nes šios išlaidos neatitiko visų 13-ojo VAS 32 punkte išvardytų sąlygų.

Įmonė, norėdama šias sąnaudas pripažinti MTEP sąnaudomis pelno mokesčiui apskaičiuoti, kreipėsi į Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūrą, kuri, atlikusi veiklos vertinimą, pateikė ekspertines išvadas, kuriose patvirtino įmonės patirtų išlaidų priskyrimą MTEP darbams.

20X6 m. patirtas 10 000 EUR naujų alternatyvių medžiagų išbandymo išlaidas įmonė pripažino 20X6 metų veiklos sąnaudomis.

Įmonė 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodė 10 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Kai plėtojimo darbai atitinka MTEP sąvoką, įmonė, apskaičiuodama 20X6 metų pelno mokesťį, plėtros išlaidų sumą tris kartus atskaito iš pajamų, užpildydama šio laikotarpio deklaraciją PLN204 :

✓ PLN204 32 laukelyje įtraukia 30 000 EUR kaip sąnaudas, mažinančias pelną, ir 33 laukelyje įrašo 30 000 EUR MTEP sumą.

✓ PLN204S priedo S1 laukelyje įrašo kodą „26“ ir S2 laukelyje – 10 000 EUR.

2. Būsimų darbuotojų mokymo išlaidos

2.1. Pagal 13-ojo VAS 13 punktą darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo išlaidos nematerialiuoju turtu nepripažįstamos, nes neatitinka nematerialiojo turto apibrėžimo. Pagal 13-ojo VAS 14 punktą darbuotojų mokymo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos patiriamos.

2.1. Pagal PMĮ 13 straipsnio 3 dalies nuostatas apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, vieneto patirtos fizinių asmenų, kurie nėra susiję su šiuo vienetu darbo santykiais, mokymosi išlaidos yra kaupiamos iki tol, kol šie asmenys pradeda dirbti vienetu, o sukauptos išlaidos pelno mokesčio apskaičiavimo požiūriu gali būti laikomos ilgalaikiu nematerialiuoju turtu. Šis turtas priskiriamas PMĮ 1 priedėlio „Kitas nematerialusis turtas“ turto grupei. Pagal PMĮ 1 priedėlį jam nustatytas 4 metų amortizacijos normatyvas.

Pavyzdys

Įmonė „X“ 20X3 m. rugsėjo 30 d. apmokėjo darbo santykiais su įmone nesusijusio fizinio asmens mokymosi išlaidas. Įmonė sudarė trišalę sutartį, pagal kurią už ketverių metų studijas universitete sumokėjo po 5 000 EUR kasmet. Sutartyje numatyta, kad fizinis asmuo, baigęs studijas, įsipareigoja įmonėje dirbti penkerius metus.

Įmonė „X“ 20X3 m. rugsėjo 30 d. sumokėjo už pirmuosius fizinio asmens studijų metus 5 000 EUR ir apskaitoje užregistravo:

D 6312 Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos	5 000
K 271 Sąskaitos bankuose	5 000

Įmonė „X“ 20X3 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodė 5 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Analogiškai įmonės apskaitoje bus registruojamos ir per kitus trejus metus patirtos išlaidos. Įmonės 20X4–20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais finansiniais metais bus parodoma 5 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Pagal PMĮ nuostatas tokios patirtos išlaidos pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais kaupiamos ir į sąnaudas, mažinančias apmokestinamąjį pelną, nurašomos per amortizacijos laikotarpį, fiziniam asmeniui pradėjus dirbti įmonėje.

20X3–20X6 metais apskaitoje registruotos sąnaudų sumos (5 000 EUR kasmet) priskiriamos neleidžiamiesiems atskaitymams ir, užpildant deklaraciją PLN204, įrašomos į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį „31“ kodu.

Kai fizinis asmuo, baigęs mokslus, 20X7 metais pradeda dirbti įmonėje „X“, apskaičiuojant pelno mokestį, sukauptos 20 000 EUR mokymosi išlaidos priskiriamos ribojamų dydžių leidžiamiesiems atskaitymams per 4 metų amortizacijos laikotarpį (kasmet po 5 000 EUR) ir, užpildant deklaraciją PLN204, įrašomos į 36 laukelį, tą pačią sumą įtraukiant į 32 laukelį.

3. Mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo išlaidos

3.1. Pagal 13-ojo VAS 66 punktą, jei mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo išlaidos atitinka nematerialiojo turto apibrėžimą ir pripažinimo požymius, jos pripažįstamos nematerialiuoju turtu, kuris apskaitoje registruojamas jo įsigijimo savikaina ir finansinėse ataskaitose parodomas savikainos metodu. Mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo pavyzdžių, kurie galėtų būti pripažinti nematerialiuoju turtu, pateikta 13-ojo VAS 69 punkte.

Pagal 13-ojo VAS 70 punktą mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo amortizuojama vertė turi būti nuosekliai paskirstoma per visą jų naudingo

3.1. Pagal PMĮ 13 straipsnio ir 13-ojo VAS nuostatas nematerialiojo turto pripažinimas iš esmės nesiskiria (jei PMĮ nenustatyta kitaip, kaip, pavyzdžiui, dėl MTEP).

Pagal PMĮ 14 straipsnį, jei turtas gaminamas, tai jo įsigijimo kaina turi būti nustatoma prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, komplektuojančiųjų gaminių, sunaudotų gaminant šį turtą, įsigijimo kainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) gamybos išlaidas, patirtas gaminant šį turtą.

<p>tarnavimo laiką. Naudingo tarnavimo laikas nustatomas atsižvelgiant į mineralinių išteklių kiekį, planuojamą telkinio eksploatacijos laiką ir pan.</p>	<p>Tačiau pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais ilgalaikio materialiojo turto naudojamo žvalgybai (mašinų ir įrangos, įrenginių, prietaisų, įrankių) metinio nusidėvėjimo sumos neįskaičiuojamos į nematerialiojo turto savikainą. Nematerialiajam turtui sukurti naudojamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo kaina į leidžiamus atskaitymus perkeliama ir iš pajamų atskaitoma dalimis per šio turto nusidėvėjimo laikotarpį, nustatytą PMĮ 1 priedėlyje.</p> <p>Į tokio turto įsigijimo kainą neįtraukiamos ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudos (pardavimų, bendrosios ir administracinės).</p> <p>Kai įmonė, atlikusi žvalgybos ir vertinimo darbus, įgyja teisę pradėti išteklių gavybą, tai žvalgybos ir vertinimo darbų išlaidos priskiriamos nematerialiojo turto grupei „Kitas nematerialusis turtas“, amortizacijos laikotarpis yra 4 metai.</p>		
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Kvarcinio smėlio gavybą ir pardavimą planuojanti įmonė 20X5 m. pradėjo žvalgybos darbus. Įmonė per 20X5 ir 20X6 m. patyrė 66 000 EUR kvarcinio smėlio išteklių paieškos būtinų išlaidų (žvalgybos įrangos nusidėvėjimo – 23 000 EUR, iš kitų įmonių įsigytų topografinių, geologinių tyrimų ir bandinių ėmimo ir kitų – 43 000 EUR). Žvalgybos įranga įsigyta šiam konkrečiam projektui vykdyti ir vėliau nebebus naudojama. Jos vertė – 23 000 EUR.</i></p> <p><i>20X7 m. baigus žvalgybos darbus ir atlikus vertinimą buvo pradėta gavyba. Apskaičiuotas planuojamas kvarcinio smėlio gavybos laikotarpis – 3 m. Žvalgybos ir vertinimo darbų išlaidos atitiko nematerialiojo turto apibrėžimą ir pripažinimo požymius, todėl buvo pripažintos nematerialiuoju turtu, kurio 66 000 EUR vertė turi būti amortizuojama per planuojamą kvarcinio smėlio gavybos laikotarpį, t. y. per 3 metus, o likvidacinė vertė lygi 0.</i></p> <p><i>Pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais žvalgybos ir vertinimo darbai priskiriami nematerialiojo turto grupei „Kitas nematerialusis turtas“ nustatant likvidacinę vertę 0 ir pagal PMĮ 1 priedėlį – 4 metų amortizacijos normatyvą.</i></p>			
<p>Apskaitoje kvarcinio smėlio išteklių paieškos ir vertinimo išlaidos buvo kaupiamos, t. y. registruojamos kaip nematerialiojo turto įsigijimo savikaina. Iš viso per 20X5 m. ir 20X6 m. apskaitoje buvo užregistruota 66 000 EUR darbų vertė:</p> <table data-bbox="257 1316 1120 1355"> <tr> <td>D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina</td> <td>66 000</td> </tr> </table>	D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	66 000	<p>Įrangos, naudojamos žvalgybai, metinių nusidėvėjimo sumų įmonė neįskaičiuoja į nematerialiojo turto „Kitas nematerialusis turtas“ savikainą. Žvalgybos įrangos įsigijimo kaina į sąnaudas perkeliama ir iš pajamų atskaitoma dalimis per šio turto nusidėvėjimo laikotarpį. Įrangos nusidėvėjimo laikotarpis pagal 1</p>
D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	66 000		

<p>K 1247 Kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (–) 23 000</p> <p>K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas 43 000</p> <p>Šie įrašai apskaitoje neturi įtakos 20X5 m. ir 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitos duomenims.</p> <p>20X7–20X9 m. 22 000 EUR metinė žvalgybos ir vertinimo darbų vertės amortizacijos suma pripažįstama sąnaudomis. Apskaitoje registruojama:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 22 000</p> <p>K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 22 000</p> <p>Įmonės 20X7–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 22 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	<p>priedėlį – 5 metai. Metinė nusidėvėjimo suma – 4 600 EUR (23 000 : 5).</p> <p>20X5–20X6 m. naudojamos žvalgybos įrangos metinės nusidėvėjimo sumos 4 600 EUR (23 000 : 5), apskaičiuotos pagal PMĮ nuostatas, įrašomos į 20X5 ir 20X6 metų deklaracijų PLN204 36 laukelį „Ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir/ar amortizacijos suma pagal PMĮ 18 ir 19 str.“, tą pačią sumą įtraukiant į 32 laukelį.</p> <p>Pagal PMĮ apskaičiuota nematerialiojo ilgalaikio turto „Kitas nematerialusis turtas“ pasigaminimo savikaina – 43 000 EUR. Metinė amortizacijos suma – 10 750 EUR (43 000 : 4).</p> <p>20X7–20X9 m. PMĮ tikslais nematerialiojo ilgalaikio turto „Kitas nematerialus turtas“ 10 750 EUR amortizacijos sumos priskiriamos ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams. Skirtumas, susidaręs dėl amortizacijos sumų pripažinimo apskaitoje ir pagal PMĮ 20X7–20X9 metais – 11 250 EUR (22 000 - 10 750) kasmet (20X7–20X9 m.), priskiriamas neleidžiamiems atskaitymams ir, užpildant deklaraciją PLN204, įrašomas PLN204 S priedo S1 laukelyje, pasirenkant „03“ kodą.</p>
<p>3.2. Pagal 13-ojo VAS 67 punktą, jei mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo išlaidos neatitinka nematerialiojo turto apibrėžimo ir pripažinimo požymių, jos pripažįstamos sąnaudomis.</p>	<p>3.2. Tuo atveju, kai paaiškėja, kad mineralinių išteklių gavyba nebus vykdoma (įmonė nerado komerciškai naudingo mineralinių išteklių kiekio ar kt.), patirtos išlaidos kaip neatitinkančios ilgalaikio turto pripažinimo kriterijų, atsižvelgiant į veiklos pobūdį, pagal PMĮ 17 straipsnio nuostatas gali būti priskiriamos leidžiamiems atskaitymams tą mokestinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos.</p> <p>Jeigu aplinkybės paaiškėja kitą mokestinį laikotarpį, pateikiama patikslinta metinė pelno mokesčio deklaracija.</p>
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Įmonė planavo klinčių gavybą ir per dvejus metus patyrė 50 000 EUR išteklių paieškos išlaidų (t. y. įsigijo išteklių paieškos darbų iš kitų įmonių; 20X5 m. – 20 000 EUR, 20X6 m. – 30 000 EUR), kurias apskaitoje kaupė ir registravo kaip nematerialųjį turtą. 20X6 m. baigus žvalgybos darbus</i></p>	

paaiškėjo, kad įmonė klinčių gavybos nevykdys, nes nerado komerciškai naudingo mineralinių išteklių kiekio. Kadangi klinčių gavybos laikotarpio nebus, tai 20X5–20X6 m. apskaitoje sukaupta mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo darbų vertė nebus amortizuojama, o turi būti nurašoma į sąnaudas.

20X6 m. gruodžio mėn. patvirtinus informaciją, kad įmonė nevykdys klinčių gavybos, apskaitoje sukauptos 50 000 EUR mineralinių išteklių žvalgybos ir vertinimo darbų išlaidos nurašomos ir pripažįstama 50 000 EUR sąnaudų:

D 6401 Kitos sąnaudos	50 000
K 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	50 000

Įmonė 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodė 50 000 EUR kitos veiklos sąnaudų.

Tuo atveju, kai paaiškėja, kad klinčių gavyba nebus vykdoma, tai apskaitoje nematerialiuoju turtu pripažintos išlaidos, kaip neatitinkančios ilgalaikio turto pripažinimo kriterijų, atsižvelgiant į veiklos pobūdį, apskaičiuojant pelno mokestį pagal PMĮ 17 straipsnio nuostatas, gali būti priskiriamos leidžiamoms atskaitymams tą mokestinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pateikiant patikslintą metinę pelno mokesčio deklaraciją.

Tikslinama 20X5 metų deklaracija PLN204, kurios 32 laukelyje įrašoma tuo mokestiniu laikotarpiu patirtų *klinčių gavybos išlaidų suma (20 000 EUR)*.

Užpildant 20X6 metų deklaraciją PLN204, apskaitoje pripažinta visa klinčių gavybos sąnaudų suma (50 000 EUR) koreguojama pagal PMĮ reikalavimus, t. y. leidžiamoms atskaitymams priskirta 20X5 metais patirtų klinčių gavybos išlaidų suma (20 000 EUR) 20X6 metų deklaracijoje priskiriama neleidžiamoms atskaitymams, įrašant ją į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį „31“ kodu.

4. Nematerialiojo turto vertė

4.1. Pagal 13-ojo VAS 18 punktą nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro už šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma ar kitokio sunaudoto turto vertė, **įskaitant** muitus ir kitus negražinamus mokesčius, tarp jų **ir pridėtinės vertės mokestį**. **Turto įsigijimo savikainai turi būti priskiriamos ir kitos tiesioginės turto paruošimo numatomam naudojimui išlaidos.**

4.1. Pagal PMĮ 14 straipsnio 1 dalį turto įsigijimo kaina – išlaidos, patirtos įsigyjant turtą, įskaitant sumokėtus komisinius atlyginimus bei mokesčius (rinkliavas), išskyrus pridėtinės vertės mokestį, susijusį su šio turto įsigijimu. **Pridėtinės vertės mokestis į turto įsigijimo kainą neįskaitomas**, neatsižvelgiant į tai, ar vienetas yra PVM mokėtojas, ar ne.

	<p>Pagal PMĮ 24 straipsnio 2 dalį apskaičiuojant pelno mokestį, iš pajamų galima atskaičiuoti tik tas prekių (paslaugų) pirkimo ir importo PVM sumas, kurios atitinka du kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) šios sumos yra neatskaitomos pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatas. 2) šios sumos apskaičiuotos nuo PMĮ nustatytų leidžiamų ir ribojamų dydžių leidžiamų atskaitymų. <p>Pagal PMĮ nuostatas neatskaitomos pirkimo PVM sumos iš pajamų atskaitomos tą patį mokestinį laikotarpį, kurį šis pirkimo PVM apskaičiuotas, neatsižvelgiant į tai, kad sumos, nuo kurių šis mokestis apskaičiuotas, ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams bus priskirtos vėlesnį mokestinį laikotarpį.</p>				
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Įmonė, ne PVM mokėtoja, 20X6 m. gruodžio 25 d. įsigijo programinę įrangą, kurios kaina, įskaitant instaliavimą, – 36 300 EUR (30 000 EUR + 6 300 EUR PVM). Įsigyta programinė įranga atitiko nematerialiojo turto apibrėžimą ir pripažinimo požymius, todėl ji buvo pripažinta nematerialiuoju turtu ir apskaitoje užregistruota 36 300 EUR įsigijimo savikaina.</i></p> <p><i>Įsigyta programinė įranga parengta naudoti 20X6 m. gruodžio mėn., todėl apskaitoje amortizacija pradėta skaičiuoti nuo 20X7 m. sausio 1 d. Įmonė nustatė 3 metų (36 mėn.) naudingo tarnavimo laiką, likvidacinę 0 EUR vertę ir taiko tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą.</i></p>					
<p>Pagal PVM įstatymo nuostatas įmonė, ne PVM mokėtoja, neturi teisės atskaičiuoti įsigyto turto pirkimo PVM ir pagal įmonės nusistatytą apskaitos politiką neatskaitomo PVM sąnaudos priskiriamos turto įsigijimo savikainai, todėl įmonė 6 300 EUR neatskaitomą PVM įskaičiavo į programinės įrangos įsigijimo savikainą.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <table data-bbox="257 1189 1131 1252" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina</td> <td style="text-align: right;">36 300</td> </tr> <tr> <td>K 4431 Kitos skolos tiekėjams</td> <td style="text-align: right;">36 300</td> </tr> </table> <p>Šis įrašas apskaitoje neturi įtakos 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitos duomenims.</p>	D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	36 300	K 4431 Kitos skolos tiekėjams	36 300	<p>Pagal PMĮ nuostatas 6 300 EUR pirkimo PVM neįskaitomas į turto įsigijimo kainą, todėl programinės įrangos įsigijimo kaina pelno mokesčiui apskaičiuoti yra 30 000 EUR.</p> <p>Deklaracijoje PLN204 neatskaitomo pirkimo PVM suma, t. y. 6 300 EUR, mažinamas apmokestinamasis pelnas to mokestinio laikotarpio, kurį ji patirta (20X6 m.), įrašant į PLN204 deklaracijos 32 laukelį.</p> <p>Pagal PMĮ nuostatas 20X7–20X9 metais apskaičiuojama metinė programinės įrangos vertės amortizacijos suma:</p>
D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	36 300				
K 4431 Kitos skolos tiekėjams	36 300				

<p>Apskaitoje 20X7–20X9 m. apskaičiuojama ir pripažįstama sąnaudomis metinė programinės įrangos vertės amortizacijos suma:</p> <p>(36 300 EUR – 0 EUR) : 36 x 12 mėn. = 12 100 EUR</p> <p>Apskaitoje registruojama:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 12 100</p> <p>K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 12 100</p> <p>Įmonės 20X7–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 12 100 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	<p>(30 000 EUR – 0 EUR) : 3 m. = 10 000 EUR</p> <p>Įmonė, užpildydama 20X7–20X9 metų deklaracijas, amortizacijos sąnaudų sumų, apskaičiuotų pagal 13-ojo VAS ir pagal PMĮ nuostatas, skirtumą, t. y. 2 100 EUR (12 100 EUR – 10 000 EUR), turi priskirti neleidžiamiems atskaitymams ir, užpildydama deklaraciją PLN204, parodyti deklaracijos S priedo S2 laukelyje (S1 laukelyje įrašant kodą „03“).</p>
<p>4.2. Pagal 13-ojo VAS 23 punktą mainais gauto nematerialiojo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant tiesiogines, su turto mainais susijusias išlaidas.</p> <p>Pagal 13-ojo VAS 24 punktą, jei nematerialusis turtas įsigyjamas mainais į kitą turtą, o mainų sutartyje vertė nenurodyta, tai įsigytas nematerialusis turtas įvertinamas ir apskaitoje registruojamas tikrąja verte.</p> <p>Jei mainais įsigyto nematerialiojo turto tikrosios vertės nustatyti neįmanoma, jis registruojamas už jį atiduoto (išmainyto) turto tikrąja verte.</p> <p>Jeigu išmainyto turto tikrosios vertės nustatyti negalima, nematerialiojo turto įsigijimo savikaina laikoma atiduoto turto balansinė vertė.</p>	<p>4.2. Pagal PMĮ 14 straipsnio 3 dalies nuostatas, jei turtas mainomas į kitą turtą, naujai įsigyto turto įsigijimo kaina yra išmainyto turto įsigijimo kaina. Šiuo atveju atsižvelgiama ir į PMĮ 16 straipsnio 2 dalies nuostatą, t. y. jeigu vienetas iki mainų momento pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais skaičiuoja mainomo turto amortizaciją, tai naujai įsigyto turto įsigijimo kaina bus išmainyto turto įsigijimo kainos neamortizuota dalis.</p> <p>Jei išmainyto turto įsigijimo kainos negalima nustatyti, tai naujai įsigyto turto įsigijimo kaina yra šio turto tikroji rinkos kaina.</p>
<p>1 pavyzdys</p> <p><i>Lietuvos ir Latvijos kino teatrai keičiasi teise rodyti kino filmus. Mainų sutartyje nurodyta 36 000 EUR kino filmo vertė. Lietuvos kino teatro „X“ perduodamos teisės rodyti kino filmą įsigijimo savikaina buvo 60 000 EUR, sukaupta amortizacija 20 700 EUR, perleistos teisės balansinė vertė – 39 300 EUR (60 000 EUR – 20 700 EUR).</i></p> <p><i>Lietuvos kino teatras „X“ naują kino filmą pradėjo rodyti 20X6 m. gruodžio mėn. Kino teatras „X“ nustatė 3 metų įsigytos teisės naudingo tarnavimo laiką, likvidacinę 0 EUR vertę ir taiko tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą.</i></p>	
<p>Lietuvos kino teatras „X“ (toliau – įmonė) apskaitoje užregistravo mainų sandorį:</p> <p>D 6400 Ilgalaikio turto perleidimo nuostoliai 3 300</p>	<p>Šiuo atveju įgytos teisės įsigijimo savikaina pelno mokesčiui apskaičiuoti yra 39 300 EUR (60 000 EUR – 20 700 EUR).</p>

<p>D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina 36 000 D 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 20 700 K 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina 60 000</p> <p>Įmonė 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodė 3 300 EUR kitos veiklos sąnaudų. Apskaičiuojama 20X7–20X9 m. metinė įsigytos teisės vertės amortizacijos suma: (36 000 EUR – 0 EUR) : 3 m. = 12 000 EUR</p> <p>20X7–20X9 m. pripažįstama 12 000 EUR įsigytos teisės vertės amortizacijos sąnaudų. Apskaitoje registruojama:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 12 000 K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 12 000</p> <p>Įmonės 20X7–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 12 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	<p>Pagal PMĮ nuostatas 20X7–20X9 m. metinė amortizacijos suma apskaičiuojama: (39 300 EUR – 0 EUR) : 3 m. = 13 100 EUR</p> <p>Apskaitoje pripažinto 3 300 EUR ilgalaikio turto perleidimo nuostolio suma pripažįstama neleidžiamais atskaitymais ir koreguojama 20X6 m. deklaracijoje PLN204, įrašant ją į deklaracijos PLN204S priedo S2 laukelį (S1 laukelyje įrašant kodą „31“).</p> <p>20X7–20X9 m. metinės įsigytos teisės vertės amortizacijos sumų skirtumas 1 100 EUR (13 100 EUR – 12 000 EUR) įrašomas į 20X7–20X9 metų deklaracijų PLN204 36 laukelį ir tą pačią sumą įtraukiant į 32 laukelį.</p>
<p>2 pavyzdys</p> <p><i>Prekybos įmonė „A“ 20X5 m. gruodžio mėn. iškeitė naują, nenaudotą biuro baldų komplektą į įmonės „B“ sukurtą apskaitos programą. Sukurtos apskaitos programos tikrosios vertės nebuvo galima nustatyti, nes programa skirta tik prekybos įmonės „A“ poreikiams tenkinti. Įmonės „A“ keičiamo biuro baldų komplekto įsigijimo savikaina – 15 000 EUR, tikroji vertė sandorio dieną (įprasta pardavimo kaina be PVM) – 20 000 EUR.</i></p> <p><i>Įmonė „A“ įsigytą apskaitos programą pradėjo naudoti 20X5 m. gruodžio mėn., apskaitoje amortizaciją pradėjo skaičiuoti nuo 20X6 m. sausio 1 d. Įmonė „A“ nustatė apskaitos programos naudingo tarnavimo laiką 4 metus ir likvidacinę 0 EUR vertę.</i></p>	
<p>Įmonė „A“ 20X5 m. gruodžio mėn. apskaitoje užregistravo baldų komplekto pardavimo ūkinę operaciją ir įsigytą apskaitos programą, kurios įsigijimo savikaina pagal 13-ojo VAS nuostatas laikoma mainais atiduoto baldų komplekto pardavimo kaina.</p> <p>Apskaitoje registruojama:</p> <p>D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina 20 000 K 5401 Kitos pajamos (24 000 – 15 000) 5 000</p>	<p>Kadangi, apskaičiuojant pelno mokestį pagal PMĮ 14 straipsnio nuostatas, apskaitos programos įsigijimo kaina yra išmainyto turto – biuro baldų komplekto – įsigijimo kaina, t. y. apskaitos programos įsigijimo kaina bus 15 000 EUR, todėl, užpildant 20X5 metų deklaraciją, apmokestinamosios pajamos dėl turto pardavimo turėtų būti koreguojamos pagal PMĮ 14 straipsnio nuostatas.</p>

<p>K 2040 Pirkėtų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina 15 000</p> <p>Įmonės 20X5 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 5 000 EUR kitos veiklos pajamų.</p> <p>Apskaičiuojama 20X6–20X9 m. metinė apskaitos programos įsigijimo vertės amortizacija:</p> <p>(20 000 EUR – 0 EUR) : 4 m. = 5 000 EUR</p> <p>20X6–20X9 m. pripažįstama 5 000 EUR apskaitos programos amortizacijos sąnaudų.</p> <p>Apskaitoje registruojama:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 5 000</p> <p>K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 5 000</p> <p>Įmonės 20X6–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 5 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	<p>Užpildant 20X5 m. deklaraciją PLN204, apskaitoje užregistruotos 5 000 EUR pajamos iš turto pardavimo ūkinės operacijos įrašomos į deklaracijos 27 laukelį „Neįtraukiamos į mokesčio bazę pajamos“.</p> <p>Apskaičiuojamos 20X6–20X9 m. metinės apskaitos programos amortizacijos sąnaudos pagal PMĮ nuostatas:</p> <p>(15 000 EUR – 0 EUR) : 4 m. = 3 750 EUR</p> <p>Įmonė, užpildydama 20X6–20X9 metų deklaracijas PLN204, metinių amortizacijos sąnaudų sumų, apskaičiuotų pagal 13-ojo VAS ir pagal PMĮ nuostatas, skirtumą, t. y. 1 250 EUR (5 000 EUR – 3 750 EUR), turi priskirti neleidžiamiesiems atskaitymams ir įrašyti į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį kodu „03“.</p>
<p>4.3. Pagal 13-ojo VAS 24¹ punktą neatlygintinai gauto (dovanoto) nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente nurodyta jo vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, ir su šio turto gavimu ir su jo paruošimu naudoti susijusios išlaidos.</p> <p>Pagal 13-ojo VAS 25 punktą, kai dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente turto vertė nenurodyta, neatlygintinai ir be jokių įsipareigojimų gauto nematerialiojo turto vertę, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustato įmonė pagal to turto tikrąją vertę, jei yra aktyvioji tokio turto rinka arba jei tikroji vertė gali būti patikimai nustatyta.</p> <p>Pagal 13-ojo VAS 26 punktą, jei neatlygintinai gauto nematerialiojo turto aktyviosios rinkos nėra arba turto tikrosios vertės patikimai nustatyti neįmanoma, turto įsigijimo savikaina laikoma išlaidų, kurios tiesiogiai susijusios su to turto įsigijimu ir paruošimu naudoti, suma.</p> <p>Nemokamai kaip valstybės parama gautų taršos leidimų įsigijimo savikaina yra 0 EUR.</p>	<p>4.3. Pagal PMĮ 14 straipsnio 1 dalies nuostatas tais atvejais, kai įmonė turtą savo nuosavybėn gauna nemokamai ir nepatiria išlaidų (įskaitant mokesčius), susijusių su šio turto įsigijimu, tai pelno mokesčio apskaičiavimo atžvilgiu įmonės nemokamai gauto turto įsigijimo kaina lygi nuliui ir tokio turto amortizacija neskaičiuojama, jeigu PMĮ nenustatyta kitaip (pvz., reorganizavimo atveju).</p> <p>Pagal PMĮ 14 straipsnio 1 dalies nuostatas tais atvejais, kai įmonė turtą savo nuosavybėn gauna nemokamai, tačiau patiria išlaidų, susijusių su šio turto įsigijimu, tai tokio nemokamai įsigyto turto įsigijimo kaina bus lygi šių išlaidų sumai.</p>
<p><i>Pavyzdys</i></p>	

Įmonė „A“ 20X6 m. gruodžio mėn. iš įmonės „B“ neatlygintinai gavo programinę įrangą. Dovanojimo sutartyje nurodyta 3 000 EUR programinės įrangos vertė, nors tikroji vertė yra 2 800 EUR (kaina nurodyta be PVM). Be to, įmonė „A“ programinės įrangos instaliavimo darbus atlikusiai įmonei „C“ turi sumokėti 440 EUR (be PVM). Apskaitoje registruojama įrangos įsigijimo savikaina negali būti didesnė už šios įrangos tikrąją vertę ir su šio turto gavimu ir paruošimu naudoti susijusias išlaidas, iš viso 3 240 EUR (2 800 + 440).

Įmonė nustatė programinės įrangos 3 metų (36 mėn.) naudingo tarnavimo laiką ir 0 EUR likvidacinę vertę. Kadangi programinė įranga parengta naudoti 20X6 m. gruodžio 28 d., todėl apskaitoje jos amortizacija skaičiuojama nuo 20X7 m. sausio 1 d.

Kai programinė įranga buvo instaliuota, įmonė „A“ apskaitoje užregistravo 3 240 EUR (2 800 + 440) įrangos įsigijimo savikainą.

Apskaitoje daromi įrašai:

D 11X0 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	3 240
K 5401 Kitos pajamos	2 800
K 4431 Kitos skolos tiekėjams	440

Įmonės 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 2 800 EUR kitos veiklos pajamų.

Apskaitoje 20X7–20X9 m. apskaičiuojama ir pripažįstama sąnaudomis metinė programinės įrangos vertės amortizacijos suma:
(3 240 EUR – 0 EUR) : 3 m. = 1 080 EUR

Apskaitoje registruojama:

D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	1 080
K 1138 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	1 080

Įmonės 20X7–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 1 080 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Pagal PMĮ 14 straipsnio nuostatas šios neatlygintinai (nemokamai) gautos įrangos įsigijimo kaina bus lygi patirtų išlaidų, susijusių su šio turto įsigijimu, sumai – 440 EUR. Todėl, užpildant 20X6 m. deklaraciją PLN204, apskaitoje užregistruotos pajamos 2 800 EUR įrašomos į deklaracijos 27 laukelį „Neįtraukiamos į mokesčio bazę pajamos“.

Pagal PMĮ nuostatas metinė amortizacijos suma apskaičiuojama:
(440 EUR – 0 EUR) : 3 m. = 147 EUR

Įmonė, užpildydama 20X7–20X9 m. metinę pelno mokesčio deklaracijos formą PLN204, metinių amortizacijos sąnaudų sumų, apskaičiuotų pagal 13-ojo VAS ir pagal PMĮ nuostatas, skirtumą, t. y. 933 EUR (1 080 EUR – 147 EUR), turi kasmet priskirti neleidžiamiesiems atskaitymams ir įrašyti į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį kodu „03“.

4.4. Pagal 13-ojo VAS 27¹ punktą, jei įmonė iš savininkų gauna nematerialųjį turtą kaip nepiniginį įnašą, tokio turto įsigijimo savikaina yra turto vertė, nustatyta pagal atitinkamus teisės aktus.

4.4. Pagal PMĮ 14 straipsnio 4 dalies nuostatas, jei vieneto akcijas (dalis, pajus) jo dalyvis (dalininkas, pajininkas) apmoka turtu, to turto įsigijimo kaina vienetai yra tokia pati, už kokią ši turtą įsigijo dalyvis (dalininkas, pajininkas). Ši vieneto turto įsigijimo kaina gali būti didinama akcininko (dalininko, pajininko) turto vertės padidėjimo pajamų, uždirbtų iš tokio šio turto perleidimo ir įtrauktų į akcininko (dalininko, pajininko) pajamas, kurios buvo apmokestintos, suma.

<p style="text-align: center;">Pavyzdys</p> <p><i>Pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą, kuris nustato nepiniginio įnašo dydžio ir vertės reikalavimus, akcijas apmokančiam asmeniui nuosavybės teise priklausantis nepiniginis įnašas turi būti įvertinamas nepriklausomo turto vertintojo teisės aktu, reglamentuojančių turto vertinimą, nustatyta tvarka.</i></p> <p><i>20X6 m. AB „A“ nutarė padidinti įstatinį kapitalą ir pasirašė su UAB „B“ akcijų pardavimo-pirkimo jų nominaliąja verte sutartį, pagal kurią UAB „B“ už akcijas turėjo atsiskaityti jai priklausančiu turtu – licencija 3 metus naudoti patentuotą gamybos būdą. Teisės aktu nustatyta tvarka atlikus vertinimą, nustatyta, kad licencijos rinkos vertė yra 25 000 EUR. AB „A“ sumokėjo 200 EUR licencijos registravimo mokestį. Pagal 13-ojo VAS nuostatas gautą licenciją AB „A“ turi registruoti apskaitoje turto vertintojo nustatyta 25 000 EUR verte, prie kurios pridedamas 200 EUR registravimo mokestis.</i></p> <p><i>20X6 m. gruodžio 15 d. AB „A“ pradėjo gaminti gaminį pagal patentuotą gamybos būdą. AB „A“ apskaitoje nustatė licencijos 3 metų (36 mėn.) naudingo tarnavimo laiką ir 0 EUR likvidacinę vertę. Nuo 20X7 m. sausio. 1 d. pripažįstamos licencijos amortizacijos sąnaudos.</i></p> <p><i>Pastaba. Kadangi UAB „B“ šią licenciją įsigijo už 22 500 EUR, tai AB „A“ pelno mokesčiui apskaičiuoti turi taikyti 22 500 EUR licencijos įsigijimo kainą. UAB „B“, apskaičiuodama pelno mokestį, padidėjimo pajamų neapmokestino.</i></p>											
<p>AB „A“, 20X6 m. gruodžio mėn. gavusi licenciją, iki įstatų pakeitimo įregistravimo apskaitoje užregistruoja 25 200 EUR (25 000 EUR + 200 EUR) licencijos įsigijimo savikainą.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <table border="0"> <tr> <td>D 1140 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina</td> <td style="text-align: right;">25 200</td> </tr> <tr> <td>K 4494 Kitos mokėtinos sumos (skola akcininkams)</td> <td style="text-align: right;">25 000</td> </tr> <tr> <td>K 271 Pinigai sąskaitoje</td> <td style="text-align: right;">200</td> </tr> </table> <p>Įregistravus įstatų pakeitimą, dėl įstatinio kapitalo didinimo apskaitoje registruojamas įstatinis kapitalas:</p> <table border="0"> <tr> <td>D 4494 Kitos mokėtinos sumos (skola akcininkams)</td> <td style="text-align: right;">25 000</td> </tr> <tr> <td>K 301 Įstatinis pasirašytasis kapitalas (pagrindinis kapitalas)</td> <td style="text-align: right;">25 000</td> </tr> </table>	D 1140 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	25 200	K 4494 Kitos mokėtinos sumos (skola akcininkams)	25 000	K 271 Pinigai sąskaitoje	200	D 4494 Kitos mokėtinos sumos (skola akcininkams)	25 000	K 301 Įstatinis pasirašytasis kapitalas (pagrindinis kapitalas)	25 000	<p>Pagal PMĮ 14 straipsnio nuostatas turto įsigijimo kaina, ji perkant iš kitų asmenų, turi būti nustatoma, prie jo pirkimo kainos pridedant visus su pirkimu susijusius mokesčius (muitų, registravimo ir kt.), transportavimo, sumontavimo, patikrinimo, instaliavimo bei kitas tiesiogines išlaidas, susijusias su turto įsigijimu. Vadovaujantis PMĮ 14 straipsnio 4 dalies nuostatomis tais atvejais, kai už įmonės akcijas jos dalyvis sumoka ilgalaikiu turtu, to turto įsigijimo kaina įmonei yra tokia pati, už kokią ši turtą įsigijo dalyvis, todėl AB „A“ licencijos įsigijimo kaina yra 22 700 EUR (22 500 EUR+200 EUR).</p> <p>Pagal PMĮ nuostatas metinė licencijos amortizacijos suma apskaičiuojama:</p>
D 1140 Nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	25 200										
K 4494 Kitos mokėtinos sumos (skola akcininkams)	25 000										
K 271 Pinigai sąskaitoje	200										
D 4494 Kitos mokėtinos sumos (skola akcininkams)	25 000										
K 301 Įstatinis pasirašytasis kapitalas (pagrindinis kapitalas)	25 000										

<p>Apskaičiuojama 20X7–20X9 m. metinė licencijos įsigijimo vertės amortizacija: (25 200 EUR – 0 EUR) : 3 m.= 8 400 EUR 20X7–20X9 m. kasmet pripažįstama 8 400 EUR licencijos vertės amortizacijos sąnaudų. Apskaitoje registruojama: D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 8 400 K 1148 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 8 400 AB „A“ 20X7–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 8 400 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	<p>(22 700 EUR – 0 EUR) : 3 m. = 7 567 EUR</p> <p>Įmonė „A“, užpildydama 20X7–20X9 metų deklaracijas PLN204, amortizacijos sąnaudų sumų, apskaičiuotų pagal 13-ojo VAS ir pagal PMI nuostatas, skirtumą, t. y. 833 EUR (8 400 EUR – 7 567 EUR), turi priskirti neleidžiamiesiems atskaitymams ir įrašyti į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį kodu „03“.</p>
<p>4.5. Pagal 13-ojo VAS 59 punktą nematerialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo Verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka. Pagal 23-iojo VAS 4 punktą, jei turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę, turtas yra nuvertėjęs. Jei skirtumas yra reikšmingas, tokio turto balansinė vertė turi būti sumažinta iki atsiperkamosios vertės.</p>	<p>4.5. Pagal PMI 12 straipsnio 7 punktą ir PMI 31 straipsnio 1 dalies 15 punktą, kai teisės aktų nustatyta tvarka vienetai perkainoja turtą ir įsipareigojimus, tai turto ir įsipareigojimų vertės padidėjimas priskiriamas neapmokestinamoms pajamoms, o minėto turto vertės sumažėjimas – neleidžiamiesiems atskaitymams.</p>
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Įmonė 20X1 m. patirtas 180 000 EUR iš kito vieneto įsigytų plėtros darbų išlaidas (naujo gaminio bandomojo modelio sukūrimo ir išbandymo išlaidas) pripažino nematerialiuoju turtu, kurio naudingo tarnavimo laikas – 3 m. (20X2–20X4 m.), likvidacinė vertė – 0 EUR, metinė amortizacija 60 000 EUR.</i></p> <p><i>Įmonė, 20X3 m. gruodžio 31 d. įvertinusi plėtros darbų atsiperkamąją vertę, nustatė, kad ji yra 20 000 EUR mažesnė už darbų balansinę vertę, kuri pagal apskaitos duomenis 20X3 m. gruodžio 31 d. buvo 60 000 EUR. Įmonė apskaitoje turi registruoti plėtros darbų vertės sumažėjimą iki atsiperkamosios vertės.</i></p>	
<p>Įmonė 20X2 m. pelno (nuostolių) ataskaitos bendrųjų ir administracinių sąnaudų straipsnyje parodė 60 000 EUR plėtros darbų amortizacijos sąnaudų. 20X3 m. gruodžio 31 d. įmonė apskaitoje užregistravo 20 000 EUR nuostolį dėl nematerialiojo turto vertės sumažėjimo:</p>	<p>Pagal PMI iš kitų asmenų įsigytų plėtros darbų išlaidas priskyrė nematerialiojo turto grupei „Kitas nematerialus turtas“, likvidacinė vertė – 0 EUR, amortizacijos laikotarpis – 4 m., metinė amortizacijos suma – 45 000 EUR.</p>

<p>D 63092 Nematerialiojo turto vertės sumažėjimo sąnaudos 20 000 K 1119 Plėtos darbų vertės sumažėjimas (–) 20 000 20X3 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje įmonė parodė 80 000 EUR (60 000 EUR + 20 000 EUR) bendrųjų ir administracinių sąnaudų. 20X4 m. gruodžio 31 d. plėtos darbų amortizacijos sąnaudomis pripažįstama likusi plėtos darbų balansinė vertė – 40 000 EUR. Įmonės 20X4 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 40 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų</p>	<p>Užpildant 20X2 m. ir 20X3 m. deklaracijas PLN204, apskaitoje pripažintos amortizacijos sąnaudų sumos, viršijančios pagal PMĮ nuostatas leidžiamas atskaityti amortizacijos sąnaudų sumas – 15 000 EUR (60 000 EUR – 45 000 EUR), priskiriamos neleidžiamiems atskaitymams ir įrašomos į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį kodu „03“.</p> <p>Kadangi 20X3 m. įmonė apskaitoje užregistravo 20 000 EUR nuostolį dėl nematerialiojo turto vertės sumažėjimo, todėl, užpildydama 20X3 metų deklaraciją, apskaitoje pripažintą <i>plėtos darbų vertės sumažėjimo iki atsiperkamosios vertės</i> 20 000 EUR sumą priskiria neleidžiamiems atskaitymams ir įrašo į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį kodu „20“.</p> <p>20X4 m. pagal PMĮ nuostatas leidžiama atskaityti amortizacijos sąnaudų suma (45 000 EUR) viršija apskaitoje pripažintą amortizacijos sumą, apskaičiuotą, atsižvelgiant į turto nuvertėjimą (40 000 EUR), todėl 5 000 EUR skirtumas priskiriamas sąnaudoms, mažinančioms apmokestinamąjį pelną (didinančioms nuostolius), ir įtraukiamas į PLN204 32 laukelį.</p> <p>20X5 m. visą amortizacijos sumą – 45 000 EUR, įmonė įtrauks į PLN204 32 laukelį.</p>
<h3>5. Amortizacija</h3>	
<p>5.1. Pagal 13-ąjį VAS amortizacija – amortizuojamosios vertės priskyrimas sąnaudoms ar kito turto savikainai ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą ir 13-ojo VAS 44 punkte nustatytus kriterijus.</p> <p>Nematerialusis turtas, suteikiantis išskirtinių teisių (patentai, licencijos, franšizė ir pan.), dažniausiai įsigyjamas ribotam laikui, todėl nustatant jo naudingo tarnavimo laiką atsižvelgiama į teisių galiojimo laiką.</p>	<p>5.1. PMĮ 18 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ilgalaikio turto grupės ir jo amortizacijos maksimalūs normatyvai (metais) nustatyti šio įstatymo 1 priedėlyje. Pagal PMĮ nuostatas įmonės pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais turi nusistatyti ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo arba amortizacijos laikotarpį, ne trumpesnę negu PMĮ 1 priedėlyje nustatyti nusidėvėjimo ir amortizacijos normatyvai (metais).</p>

Pavyzdys

Įmonė 20X5 m. gruodžio 15 d. įsigijo kompiuterio programą darbo užmokesčiui skaičiuoti ir apskaitoje užregistravo 12 000 EUR šios programos įsigijimo savikainą. Kadangi įsigyta apskaitos programa atitiko nematerialiojo turto apibrėžimą ir pripažinimo požymius, ji apskaitoje buvo pripažinta nematerialiuoju turtu. Programa įdiegta ir parengta naudoti 20X5 m. gruodžio 30 d.

Atsižvelgdama į programos galimybes, planuojamą duomenų apimtį, įmonė nusistatė 2 metų (24 mėn.) šios programos naudingo tarnavimo laiką, 0 EUR likvidacinę vertę ir tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą. Programos amortizacija pradėdama skaičiuoti nuo 20X6 m. sausio 1 d.

Pagal PMĮ 1 priedėlį minėta programa priskirtina nematerialiojo ilgalaikio turto grupei „Programinė įranga“, kuriai taikomas tiesinis (įmonė pasirinko šį metodą) arba dvigubo balanso amortizacijos skaičiavimo metodas ir 3 metų amortizacijos normatyvas.

Apskaičiuojama 20X6 ir 20X7 m. metinė kompiuterio programos vertės amortizacija:

(12 000 EUR – 0 EUR) : 2 m. = 6 000 EUR

20X6 ir 20X7 m. pripažįstama 6 000 EUR kompiuterio programos amortizacijos sąnaudų.

Apskaitoje registruojama:

D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 6 000

K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 6 000

Įmonės 20X6–20X7 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 6 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Pagal PMĮ nuostatas apskaičiuojama metinė kompiuterio programos vertės amortizacija:

(12 000 EUR – 0 EUR) : 3 m. = 4 000 EUR;

Užpildant 20X6 ir 20X7 metų mokestinių laikotarpių deklaracijas PLN204, apskaitoje pripažintos *amortizacijos sąnaudų sumos, viršijančios pagal PMĮ nuostatas leidžiamų atskaityti amortizacijos sąnaudų sumas – atitinkamai 2 000 EUR 20X6 ir 2 000 EUR 20X7 metais* – priskiriamos neleidžiamiems atskaitymams ir įrašomos į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį kodu „03“.

Jeigu kompiuterio programa ir 20X8 metais bus naudojama įmonės veikloje, tai, užpildant 20X8 metų deklaraciją, visa pagal PMĮ nuostatas apskaičiuota amortizacijos suma (4 000 EUR) priskiriama sąnaudoms, mažinančioms apmokestinamąjį pelną (didinančioms nuostolius), ir traukiama į PLN204 32 laukelį.

5.2. Pagal 13-ojo VAS 55 punktą naudingo tarnavimo laikas turi būti **apsvarstomas iš naujo** kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jei tikėtinas turto naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo ankstesnių įvertinimų, jis turi būti patikslintas.

Pagal 13-ojo VAS 56 punktą, jei, gavus papildomos informacijos, tikslinamas nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, tai nematerialiojo

5.2. Pagal PMĮ 18 straipsnio 12 dalį ilgalaikio nematerialaus turto amortizacijos normatyvai gali būti tikslinami tik dėl kitų objektyvių priežasčių ir tik gavus vietos mokesčio administratoriaus sutikimą.

<p>turto likutinė vertė turi būti amortizuota per patikslintą naudingo tarnavimo laiką.</p> <p>Pagal 13-ojo VAS 56 punktą, jei nematerialiojo turto įsigijimo savikaina padidinama dėl jo patobulinimo ar turto vertė sumažinama dėl nuvertėjimo, per likusį naudingo tarnavimo laiką amortizacija skaičiuojama nuo patikslintos turto likutinės vertės.</p>					
<p>1 pavyzdys</p> <p><i>Įmonė 20X4 m. gruodžio mėn. pradėjo gaminio „A“ gamybą pagal patentuotą technologiją, kurios licenciją 5 metams įsigijo už 10 000 EUR. Įmonės apskaitoje nustatytas šios licencijos naudingo tarnavimo laikas – 5 metai (60 mėn.), 0 EUR likvidacinė vertė ir apskaičiuota metinė amortizacijos suma – 2 000 EUR. Licencijos vertės amortizacija pradėta skaičiuoti nuo 20X5 m. sausio 1 d.</i></p> <p><i>Kadangi licencijos galiojimo laikas yra 5 metai, todėl įmonė pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais priskyre ją nematerialiojo ilgalaikio turto grupei „Įsigytos teisės“, kuriai taiko tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą, nustatė 0 EUR likvidacinę vertę ir 5 metų amortizacijos normatyvą.</i></p> <p><i>20X7 m. rinkoje atsirado alternatyvus gaminytis „B“, todėl įmonė nusprendė po metų (20X8 m. gruodžio mėn.) gaminio „A“ gamybą nutraukti ir apskaitoje licencijos naudingo tarnavimo laiką sutrumpino vienais metais.</i></p>					
<p>Apskaičiuojama 20X5–20X9 m. metinė licencijos vertės amortizacija: (10 000 EUR – 0 EUR) : 5 m. = 2 000 EUR</p> <p>20X5–20X7 m. apskaičiuota 2 000 EUR licencijos vertės amortizacijos sąnaudų.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <table data-bbox="257 1021 1131 1093"> <tr> <td>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos</td> <td style="text-align: right;">2 000</td> </tr> <tr> <td>K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)</td> <td style="text-align: right;">2 000</td> </tr> </table> <p>Įmonė 20X5–20X7 m. pelno (nuostolių) ataskaitose parodė 2 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų, iš viso 6 000 EUR per trejus metus.</p> <p>Kadangi įmonė nusprendė 20X9 m. negaminti gaminio „A“, todėl, sutrumpinus licencijos naudingo tarnavimo laiką vienais metais, apskaitoje patikslinama 20X8 m. amortizacijos suma:</p> <p>(10 000 EUR – 6 000 EUR) : 1 m. = 4 000 EUR</p>	D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	2 000	K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	2 000	<p>Apskaičiuojama 20X5–20X9 m. metinė įsigytos licencijos vertės amortizacija: (10 000 EUR – 0 EUR) : 5 m. = 2 000 EUR;</p> <p>Užpildant 20X5–20X8 metų mokesčių laikotarpių deklaracijas PLN204, apskaitoje pripažintos amortizacijos sąnaudų sumos sutampa su amortizacija, apskaičiuota pagal PMĮ, todėl koregavimai neatliekami.</p> <p>Kadangi 20X8 metų gruodžio mėn. gaminio „A“ gamyba nutraukiama ir 20X9 metais licencija nebenaudojama įmonės pajamoms uždirbti, todėl pagal PMĮ nuostatas 2009 m. apskaičiuotų amortizacijos sumų skirtumas, t. y. 2 000 EUR, priskiriamas neleidžiamiems atskaitymams. Ši suma įrašoma į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį kodu „03“.</p>
D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	2 000				
K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	2 000				

<p>20X8 m. pripažįstama 4 000 EUR licencijos vertės amortizacijos sąnaudų. Apskaitoje daromi įrašai:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 4 000</p> <p>K 1148 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 4 000</p> <p>Įmonė 20X8 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodė 4 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	
<p>2 pavyzdys</p> <p><i>Įmonė „A“ su Vokietijos įmone „B“ sudarė franšizės sutartį trejiems metams ir už 900 000 EUR įsigijo teisę gaminti ir parduoti savo produkciją Lietuvoje naudodama Vokietijos įmonės „B“ prekės ženklą. Nustatytas šios teisės naudingo tarnavimo laikas – 3 metai, metinė amortizacijos suma – 300 000 EUR. Franšizės amortizacija pradėta skaičiuoti nuo 20X5 m. sausio 1 d.</i></p> <p><i>Po dvejų metų Vokietijos įmonė vienais metais pailgino franšizės galiojimo laiką be papildomo mokesčio, todėl įmonė „A“ naudos Vokietijos įmonės „B“ prekės ženklą vienais metais ilgiau.</i></p>	
<p>Apskaičiuojama 20X5–20X7 m. metinė franšizės vertės amortizacija: (900 000 EUR – 0 EUR) : 3 m. = 300 000 EUR</p> <p>20X5–20X6 m. pripažįstama po 300 000 EUR franšizės vertės amortizacijos sąnaudų.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 300 000</p> <p>K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–) 300 000</p> <p>Įmonės 20X5 ir 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitose parodoma 300 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų, iš viso 600 000 EUR per dvejus metus.</p> <p>Gavusi informaciją apie sutarties pratęsimą, įmonė „A“ apskaitoje pailgina franšizės naudingo tarnavimo laiką vienais metais ir patikslina metinę amortizacijos sumą: (900 000 EUR – 600 000 EUR) : 2 m. = 150 000 EUR</p> <p>20X7 ir 20X8 m. apskaitoje pripažįstama po 150 000 EUR franšizės amortizacijos sąnaudų.</p>	<p>Įmonė pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais priskyrė šią teisę nematerialiojo ilgalaikio turto grupei „Įsigytos teisės“, kuriai taiko tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą, nustatė 0 EUR likvidacinę vertę ir 3 metų amortizacijos normatyvą.</p> <p>Užpildant 20X5 ir 20X6 metų mokesčių laikotarpių deklaracijas PLN204, apskaitoje pripažintos amortizacijos sąnaudų sumos sutampa su amortizacija, apskaičiuota pagal PMI, todėl koregavimai neatliekami.</p> <p>Kadangi Vokietijos įmonė 20X7 m. be papildomo mokesčio pailgino franšizės galiojimo laikotarpį metams, todėl, pailgėjus minėto turto naudojimo laikotarpiui (vietoj 3 m. taikys 4 m.), gali būti tikslinamas amortizacijos normatyvas, tačiau tik gavus mokesčio administratoriaus sutikimą. Mokesčių administratorius 20X7 metais davė sutikimą vieneriais metais pailginti franšizės amortizacijos normatyvą.</p>

<p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <table border="0"> <tr> <td>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos</td> <td>150 000</td> </tr> <tr> <td>K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)</td> <td>150 000</td> </tr> </table> <p>Įmonės 20X7 ir 20X8 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 150 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	150 000	K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	150 000	<p>Metinė amortizacijos suma patikslinama, atsižvelgiant į mokesčius laikotarpius, per kuriuos tas turtas jau buvo naudotas (4 m. – 2 m.):</p> <p>$(900\,000\text{ EUR} - 600\,000\text{ EUR}) : 2\text{ m.} = 150\,000\text{ EUR}$</p> <p>20X7 ir 20X8 m. pripažįstama po 150 000 EUR franšizės amortizacijos sąnaudų. Kadangi amortizacijos sumos sutampa su amortizacija, apskaičiuota pagal PMI, todėl, užpildant deklaracijas PLN204, koregavimai neatliekami.</p> <p>Tuo atveju, jei įmonė nesikreiptų į mokesčių administratorių arba leidimo negautų, ji likusią franšizės vertę (300 000 EUR) priskirtų sąnaudoms per 20X7 m. mokesčių laikotarpį.</p> <p>20X7 m. skirtumas, susidaręs dėl amortizacijos sumų pripažinimo apskaitoje ir pagal PMI 150 000 EUR (300 000 EUR – 150 000 EUR), priskiriamas sąnaudoms, mažinančioms apmokestinamąjį pelną (didinančioms nuostolius), ir įtraukiamas į PLN204 32 laukelį.</p> <p>20X8 m. apskaitoje pripažintos amortizacijos sąnaudų sumos 150 000 EUR būtų priskiriamos neleidžiamiems atskaitymams ir įrašomos į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį kodu „03“.</p>
D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	150 000				
K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	150 000				
<p>5.3. Pagal 13-ojo VAS 49 punktą nematerialusis turtas amortizuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą.</p> <p>13-ojo VAS 50 punkte nustatyta, kad įmonė apskaitos politikoje gali nusistatyti ir produkcijos metodą, jei gali pagrįsti, kad turto amortizuojamoji suma bus sistemingai paskirstyta per jo naudingo tarnavimo laiką ir susieta su tam tikru pagamintos produkcijos (suteiktų paslaugų) kiekiu. Pavyzdžiui, produkcijos metodas galėtų būti taikomas skaičiuojant taršos, integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų amortizaciją.</p>	<p>5.3. Pagal PMI 18 straipsnio 4 dalies nuostatas nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama, taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) arba dvigubą – mažėjančios vertės (dvigubo balanso) – metodus pagal PMI 1 priedėlį.</p>				

1 pavyzdys

Įmonė įsigijo kompiuterių programą už 60 000 EUR (kaina nurodyta be PVM), naudingo tarnavimo laikas – 4 metai. Programa sukurta tik šios įmonės poreikiams, jos likvidacinė vertė yra 0 EUR.

Įmonė nustatė, kad kompiuterių programos amortizacija bus skaičiuojama taikant 4 metų (48 mėn.) naudingo tarnavimo laiką. Apskaitoje gamybos proceso valdymo programos amortizacijos sumos skaičiuojamos taikant tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą, o pelno mokesčiui apskaičiuoti įmonė pasirinko dvigubo balanso metodą.

Kompiuterių programa buvo parengta naudoti 20X5 m. gruodžio mėnesį, jos amortizacija buvo pradėta skaičiuoti nuo 20X6 m. sausio 1 d.

Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą kiekvienų metų amortizacijos suma apskaičiuojama pagal 13-ojo VAS 51 punkte nurodytą formulę:

$$N = \frac{60\,000 \text{ EUR} - 0 \text{ EUR}}{4 \text{ m.}} = 15\,000 \text{ EUR}$$

Jei amortizacijos suma skaičiuojama pritaikius metinę amortizacijos normą, tai įsigijimo savikainos ir likvidacinės vertės skirtumas dauginamas iš metinės amortizacijos normos:

$$(60\,000 \text{ EUR} - 0 \text{ EUR}) \times 0,25 = 15\,000 \text{ EUR}$$

20X6–20X9 m. pripažįstama po 15 000 EUR franšizės vertės amortizacijos sąnaudų.

Apskaitoje daromi įrašai:

D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	15 000
K 1138 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	15 000

Įmonės 20X6–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 15 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Pagal PMĮ 14 straipsnio 1 dalies nuostatas kompiuterių programos įsigijimo kaina yra 60 000 EUR.

Pagal PMĮ 18 straipsnio 2 dalies nuostatas įmonė nustatė 0 EUR likvidacinę vertę.

Pagal PMĮ 18 straipsnio 6 dalies nuostatas 20X6–20X9 metų metinė amortizacijos norma, apskaičiuota dvigubo balanso metodu, yra 50 proc. (0.5):

$$100 \text{ proc.} : 4 \times 2 = 50 \text{ proc.}$$

20X6 metais amortizacijos suma, apskaičiuota dvigubo balanso metodu, yra 30 000 EUR (60 000 EUR x 0,5).

Įmonė, užpildydama 20X6 metų deklaraciją, pagal 13 VAS ir pagal PMĮ nuostatas apskaičiuotų metinės amortizacijos sumų skirtumą, t. y. 15 000 EUR (30 000 EUR – 15 000 EUR), turi įrašyti į PLN204 deklaracijos 36 laukelį „Ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir / ar amortizacijos suma pagal PMĮ 18 ir 19 str.“ bei tą pačią sumą įtraukti į 32 laukelio „Sąnaudų, mažinančių pelną (didinančių nuostolius), bendra suma“ sumą.

20X7 metais amortizacijos suma, apskaičiuota dvigubo balanso metodu, yra 15 000 EUR (60 000 EUR – 30 000 EUR) x 0,5).

Užpildant 20X7 metų deklaraciją, koregavimai neatliekami, kadangi apskaitoje pagal 13 VAS ir pagal PMĮ nuostatas apskaičiuotos amortizacijos sumos sutampa.

	<p>20X8 metais amortizacijos suma, apskaičiuota dvigubo balanso metodu, yra 7 500 EUR (60 000 EUR – 30 000 EUR – 15 000 EUR) x 0,5).</p> <p>Įmonė, užpildydama 20X8 metų deklaraciją PLN204:</p> <p>- pagal 13 VAS ir pagal PMĮ nuostatas apskaičiuotų metinių amortizacijos sumų skirtumą, t. y. 7 500 EUR (15 000 EUR – 7 500 EUR), turės parodyti deklaracijos PLN204S priedo S2 laukelyje (S1 laukelyje įrašydama kodą „03“).</p> <p>20X9 metais amortizacijos suma, apskaičiuota dvigubo balanso metodu, yra 7 500 EUR (60 000 EUR – 30 000 EUR – 15 000 EUR – 7 500 EUR – 0 EUR).</p> <p>Įmonė, užpildydama 20X9 metų deklaraciją PLN204:</p> <p>- pagal 13 VAS ir pagal PMĮ nuostatas apskaičiuotų metinių amortizacijos sumų skirtumą, t. y. 7 500 EUR (15 000 EUR – 7 500 EUR), turės parodyti PLN204S priedo S2 laukelyje (S1 laukelyje įrašydama kodą „03“).</p>
<p>2 pavyzdys</p> <p><i>Įmonė „A“ 20X1 m. gruodžio mėn. už 442 040 EUR įsigijo 11 051 apyvartinių taršos leidimų, kurie leidžia 20X2–20X4 m. išmesti į aplinką 11 051 tonų CO₂ dujų. Pagal įmonės „A“ apskaitos politiką taršos leidimų amortizacijos suma apskaičiuojama metų pabaigoje, atlikus nepriklausomą dujų išmetimo auditą. Audito ataskaitose nurodyta, kad įmonė „A“ išmetė šiuos dujų kiekius: 20X2 m. – 4 200 tonų, 20X3 m. – 3 600 tonų, 20X4 m. – 3 251 toną.</i></p> <p><i>Įmonės apskaitoje taršos leidimų amortizacijos sumos skaičiuojamos taikant produkcijos metodą, o pelno mokesčiui apskaičiuoti įmonė pasirinko tiesinį metodą. Įmonė planuoja pasinaudoti visais taršos leidimais, todėl jų likvidacinė vertė yra lygi 0.</i></p>	
<p>20X2 m. panaudotų taršos leidimų amortizacijos suma apskaičiuojama taikant produkcijos metodą pagal 13-ojo VAS 52 punkte nurodytą formulę:</p> <p>(442 040 EUR – 0 EUR) x 4200 t</p>	<p>Pagal PMĮ 18 straipsnio 5 dalies nuostatas 20X2–20X4 m. amortizacijos suma yra apskaičiuojama tiesiniu metodu ir yra ta pati kiekvienais metais:</p>

<p>N = $\frac{\quad}{11\ 051\ t}$ = 168 000 EUR</p> <p>20X2 m. pripažįstama 168 000 EUR panaudotų taršos leidimų amortizacijos sąnaudų.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 168 000 K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (-) 168 000</p> <p>Įmonės 20X2 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 168 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p> <p>20X3 m. panaudotų taršos leidimų amortizacijos suma apskaičiuojama:</p> <p>$(442\ 040\ EUR - 0\ EUR) \times 3\ 600\ t$</p> <p>N = $\frac{\quad}{11\ 051\ t}$ = 144 000 EUR</p> <p>20X3 m. pripažįstama 144 000 EUR panaudotų taršos leidimų amortizacijos sąnaudų.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 144 000 K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (-) 144 000</p> <p>Įmonės 20X3 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 144 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p> <p>20X4 m. panaudotų taršos leidimų amortizacijos suma apskaičiuojama:</p> <p>$(442\ 040\ EUR - 0\ EUR) \times 3\ 251\ t$</p> <p>N = $\frac{\quad}{11\ 051\ t}$ = 130 040 EUR</p> <p>20X4 m. pripažįstama 130 040 EUR panaudotų taršos leidimų amortizacijos sąnaudų.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <p>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 130 040 K 11X8 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (-) 130 040</p>	<p>$(442\ 040\ EUR - 0\ EUR) : 3\ m. = 147\ 347\ EUR$</p> <p>Įmonė, užpildydama 20X2 metų pelno mokesčio deklaraciją PLN204, pagal 13-ojo VAS ir pagal PMĮ nuostatas apskaičiuotų metinių amortizacijos sumų skirtumą, t. y. 20 653 EUR (168 000 EUR – 147 347 EUR), turi parodyti PLN204S priedo S2 laukelyje (S1 laukelyje įrašydama kodą „03“);</p> <p>Įmonė, užpildydama 20X3 metų deklaraciją, amortizacijos sąnaudų sumų, apskaičiuotų pagal 13-ojo VAS ir pagal PMĮ nuostatas, skirtumu, t. y. 3 347 EUR (147 347 EUR – 144 000 EUR), turi sumažinti apmokestinamąjį pelną ir šią sumą įrašyti į PLN204 deklaracijos 36 laukelį ir tą pačią sumą įtraukti į 32 laukelio „Sąnaudų, mažinančių pelną (didinančių nuostolius), bendra suma“ sumą.</p> <p>Įmonė, užpildydama 20X4 metų deklaraciją, amortizacijos sąnaudų sumų, apskaičiuotų pagal 13-ojo VAS ir pagal PMĮ nuostatas, skirtumu, t. y. 17 306 EUR (147 346 EUR – 130 040 EUR), turi sumažinti apmokestinamąjį pelną ir šią sumą įrašyti į deklaracijos PLN204 36 laukelį ir tą pačią sumą įtraukti į 32 laukelio „Sąnaudų, mažinančių pelną (didinančių nuostolius), bendra suma“ sumą.</p>
--	--

<p>Įmonės 20X4 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 130 040 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	
<p>5.4. Pagal 13-ojo VAS nuostatas visas įmonėje sukurtas ir 32 punkto reikalavimus atitinkantis nematerialusis turtas yra amortizuojamas.</p>	<p>5.4. PMĮ 19 straipsnyje nustatyta, kad pačios įmonės susikurto nematerialiojo ilgalaikio turto, nustatyto PMĮ 1 priedėlio grupėse „Įsigytos teisės“, „Kitas nematerialusis turtas“ ir „Prestižas“, amortizacija neskaičiuojama.</p>
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Įmonė savo jėgomis susikūrė interneto svetainę, skirtą prekybai internetu (internetu parduotuvių), kuri atitiko 13-ojo VAS 32 punkto reikalavimus. Kurdama interneto svetainę įmonė 20X6 m. patyrė tokių išlaidų:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 300 EUR paslaugoms, kompiuterių programoms, naudojamoms interneto svetainei kurti, - 6900 EUR darbo užmokesčiui, autoriniam atlyginimui ir kitoms išlaidoms, susijusioms su personalo, tiesiogiai dalyvaujančio kuriant turtą, darbu, - 300 EUR vienkartinis mokestis už svetainės vardo įregistravimą ir už dokumentus, patvirtinančius svetainės egzistavimą ir įmonės turtines teises į ją. <p><i>Įmonės savo jėgomis susikurtos interneto svetainės įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – 7 500 EUR. Įmonė nustatė, kad interneto svetainės amortizacija bus skaičiuojama taikant 3 metų (36 mėn.) amortizacijos normatyvą, likutinė vertė lygi 0. Įmonė pasirinko tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą. Interneto parduotuvių pradėjo veikti 20X6 m. gruodžio 10 d.</i></p>	
<p>Įmonė, vadovaudamasi 13-ojo VAS nuostatomis, sukauptas interneto svetainės (internetu parduotuvės) kūrimo darbų išlaidas 20X6 metų gruodžio mėnesį priskyrė nematerialiajam turtui ir užregistravo 7 500 EUR (300 + 6 900 + 300) įsigijimo (pasigaminimo) savikainą. Sukurtos interneto svetainės vertės amortizacija pradėta skaičiuoti nuo 20X7 m. sausio mėn.</p> <p>Apskaičiuojama 20X7–20X9 m. metinė interneto svetainės vertės amortizacija:</p>	<p>Pagal PMĮ nuostatas ši interneto svetainė laikoma ilgalaikiu nematerialiuoju turtu, kuris priskiriamas PMĮ 1 priedėlio turto grupei „Kitas nematerialusis turtas“. Kadangi pagal PMĮ 19 straipsnį įmonės interneto svetainės amortizacija neskaičiuojama, nes šį turtą susikūrė pati, tačiau šią svetainę naudos pajamoms uždirbti ir ekonominei naudai gauti, todėl pagal PMĮ 17 straipsnio 1 dalies nuostatas išlaidas šiam turtui sukurti (įsigyti) leidžiamiems atskaitymams gali priskirti</p>

<p>7 500 EUR : 3 m. = 2 500 EUR 20X7–20X9 m. pripažįstama 2 500 EUR interneto svetainės amortizacijos sąnaudų.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <table border="0"> <tr> <td>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacija</td> <td>2 500</td> </tr> <tr> <td>K 1158 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)</td> <td>2 500</td> </tr> </table> <p>Įmonės 20X7–20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 2 500 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacija	2 500	K 1158 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	2 500	<p>tą mokestinį laikotarpį, kurį tos sąnaudos buvo faktiškai patirtos, t. y. 20X6 m.</p> <p>Įmonė interneto svetainei sukurti (įsigyti) patirtų išlaidų suma (7 500 EUR) turi sumažinti 20X6 metų apmokestinamąjį pelną ir, užpildydama 20X6 metų metinę pelno mokesčio deklaraciją PLN204, leidžiamiems atskaitymams priskiriamų išlaidų sumas įrašyti deklaracijos 32 laukelyje.</p> <p>Įmonė apskaitoje apskaičiuotą metinę amortizacijos sumą turės priskirti neleidžiamiems atskaitymams ir, užpildydama 20X7–20X9 metų deklaracijas PLN204, pagal 13-ąjį VAS apskaičiuotas amortizacijos sumas (2 500 EUR kasmet) turės įrašyti į deklaracijos PLN204S priedo S2 laukelį (S1 laukelyje įrašant kodą „03“).</p>
D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacija	2 500				
K 1158 Nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	2 500				
<p>5.5. Pagal 13-ojo VAS nuostatas nematerialiojo turto amortizacija pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmos dienos po ilgalaikio turto naudojimo pradžios. Nematerialiojo turto amortizacija neskaiciuojama nuo kito mėnesio 1 d. po jo nurašymo arba kitokio perdavimo, arba kai visa naudojamo nematerialiojo turto vertė perkeliama į gaminamo turto, teikiamų paslaugų savikainą. Šias 13-ojo VAS nuostatas atitinka PMI nustatytas kito mėnesio būdas.</p>	<p>5.5. Įmonės gali pasirinkti vieną iš dviejų PMI nustatytų ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos skaičiavimo mokesčių tikslais pradžios ir pabaigos būdų. PMI nustatyti du ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos skaičiavimo pradžios būdai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kito mėnesio būdas (PMI 18 straipsnio 11 dalis); 2) pusmečio būdas (PMI 18 straipsnio 8, 9 dalys). 				
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Įmonė 20X5 m. gegužės 22 d. už 20 660 EUR (kaina nurodyta be PVM) įsigijo naują apskaitos programą ir tą patį mėnesį ją pradėjo naudoti. Įmonė nustatė šios apskaitos programos naudingo tarnavimo laiką – 5 metai (60 mėn.), likvidacinę vertę (ir apskaitoje, ir pelno mokesčiui apskaičiuoti) – 500 EUR. Apskaitoje šios apskaitos programos amortizacija pradedama skaičiuoti nuo 20X5 m. birželio 1 d. taikant tiesinį metodą. Vadovaudamasi PMI 1 priedėliu, įmonė pelno mokesčiui apskaičiuoti pasirinko 4 metų dvigubo balanso metodą ir pusmečio būdą. 20X9 metų lapkričio mėn. įmonė apskaitos programą perleido naujai įsteigta patronuojamajai įmonei už 5 500 EUR (kaina nurodyta be PVM).</i></p>					

Apskaitoje registruojama 20X5 m. gegužės 22 d. įsigytos apskaitos programos įsigijimo savikaina:

D 11X0 Programinės įrangos įsigijimo savikaina	20 660
K 4431 Kitos skolos tiekėjams	20 660

Apskaičiuojama 20X5 m. apskaitos programos vertės amortizacija taikant tiesinį metodą:

$(20\,660\text{ EUR} - 500\text{ EUR}) : 60\text{ mėn.} \times 7\text{ mėn.} = 2\,352\text{ EUR}$
20X5 m. pripažįstama 2 352 EUR programos amortizacijos sąnaudų.

Apskaitoje daromi įrašai:

D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	2 352
K 11X8 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)	2 352

Įmonės 20X5 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 2 352 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Apskaičiuojama 20X6 m. apskaitos programos vertės amortizacija taikant tiesinį metodą:

$(20\,660\text{ EUR} - 500\text{ EUR}) : 60\text{ mėn.} \times 12\text{ mėn.} = 4\,032\text{ EUR}$
20X6 m. pripažįstama 4 032 EUR programos amortizacijos sąnaudų.

Apskaitoje daromi įrašai:

D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	4 032
K 11X8 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)	4 032

Įmonės 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 4 032 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

20X7 m. apskaitoje registruojama 4 032 EUR apskaitos programos amortizacijos sąnaudų, apskaičiuotų taikant tiesinį metodą. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 4 032 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

20X8 m. apskaitoje registruojama 4 032 EUR apskaitos programos amortizacijos sąnaudų, apskaičiuotų taikant tiesinį metodą. Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 4 032 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Pagal PMĮ 18 straipsnio 6 dalies nuostatas metinė amortizacijos norma, apskaičiuota dvigubo balanso metodu:

$100\text{ proc.} : 4 \times 2 = 50\text{ proc.}$

Pagal PMĮ nuostatas, apskaičiuojant 20X5 metų apmokestinamąjį pelną, leidžiamiems atskaitymams priskirtina visa metinė šios apskaitos programos amortizacijos suma, kadangi programa įsigyta ir pradėta naudoti pirmąjį mokestinio laikotarpio pusmetį:

$20\,660\text{ EUR} \times 0,5 = 10\,330\text{ EUR}$

Įmonė, užpildydama 20X5 metų deklaraciją PLN204, amortizacijos sąnaudų sumų, apskaičiuotų pagal 13-ojo VAS ir pagal PMĮ nuostatas, skirtumu 7 978 EUR (10 330 EUR – 2 352 EUR) turi sumažinti apmokestinamąjį pelną ir šią sumą įrašyti į deklaracijos 36 laukelį „Ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir / ar amortizacijos suma pagal PMĮ 18 ir 19 str.“ bei tą pačią sumą įtraukti į 32 laukelį „Sąnaudų, mažinančių pelną (didinančių nuostolius), bendra suma“.

20X6 metais apskaičiuojama apskaitos programos amortizacijos suma, taikant dvigubo balanso metodą:

$(20\,660\text{ EUR} - 10\,330\text{ EUR}) \times 0,5 = 5\,165\text{ EUR}$

Įmonė, užpildydama 20X6 metų deklaraciją, amortizacijos sąnaudų sumų, apskaičiuotų pagal 13-ojo VAS ir pagal PMĮ nuostatas, skirtumu 1 133 EUR (5 165 EUR – 4 032 EUR) turi sumažinti apmokestinamąjį pelną ir šią sumą įrašyti į deklaracijos PLN204 36 laukelį bei tą pačią sumą įtraukti į 32 laukelio „Sąnaudų, mažinančių pelną (didinančių nuostolius), bendra suma“ sumą.

20X7 metais apskaičiuojama apskaitos programos amortizacijos suma, taikant dvigubo balanso metodą:

$(20\,660\text{ EUR} - 10\,330\text{ EUR} - 5\,165\text{ EUR}) \times 0,5 = 2\,583\text{ EUR}$

Įmonė, užpildydama 20X7 metų deklaraciją, pagal 13 VAS ir pagal PMĮ nuostatas apskaičiuotų metinių amortizacijos sumų skirtumą 1 449 EUR (4 032 EUR – 2 583 EUR) turi įrašyti į

Kadangi įmonė 20X9 m. lapkričio mėn. apskaitos programą perleido kitai įmonei, todėl programos amortizacija gruodžio mėn. nebeskaičiuojama.

Apskaičiuojama 20X9 m. apskaitos programos vertės amortizacija taikant tiesinį metodą:

$$(20\,660\text{ EUR} - 500\text{ EUR}) : 60\text{ mėn.} \times 11\text{ mėn.} = 3\,696\text{ EUR}$$

Iš viso apskaitoje sukaupta 18 144 EUR (2 352 EUR + 4 032 EUR + 4 032 EUR + 4 032 EUR + 3 696 EUR) apskaitos programos vertės amortizacijos.

Įmonė, 20X9 m. lapkričio mėn. perleidusi už 5 500 EUR apskaitos programą, apskaitoje registruoja turto nurašymą ir 2 984 EUR sandorio rezultatą:

D 2446 Kitos gautinos skolos arba 271 Sąskaitos bankuose	5 500
D 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (-)	18 144
K 1130 Programinės įrangos įsigijimo savikaina	20 660
K 5400 Ilgalaikio turto perleidimo pelnas	2 984

Įmonės 20X9 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 2 984 EUR kitos veiklos pajamų ir 3 696 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

deklaracijos PLN204S priedo S2 laukelį, atitinkamame S1 laukelyje nurodydama neleidžiamų atskaitymų rūšies kodą „03“.

20X8 metais apskaičiuojama apskaitos programos amortizacijos suma, taikant dvigubo balanso metodą:

$$20\,660\text{ EUR} - 10\,330\text{ EUR} - 5\,165\text{ EUR} - 2\,583\text{ EUR} - 500\text{ EUR} = 2\,082\text{ EUR}$$

Įmonė, užpildydama 20X8 metų deklaraciją, pagal 13 VAS ir pagal PMI nuostatas apskaičiuotų metinių amortizacijos sumų skirtumą 1 950 EUR (4 032 EUR – 2 082 EUR) turi priskirti neleidžiamiems atskaitymams ir įrašyti į deklaracijos PLN204S priedo S2 laukelį, atitinkamame S1 laukelyje nurodydama neleidžiamų atskaitymų rūšies kodą „03“.

20X9 m. apskaitos programos amortizacija pagal PMI nuostatas neskaičiuojama, nes pagal dvigubo balanso metodą, taikant 4 metų normatyvą ir pusmečio būdą, programa jau amortizuota iki likvidacinės vertės.

Įmonė, užpildydama 20X9 metų deklaraciją, pagal 13-ojo VAS nuostatas apskaičiuotą metinę amortizacijos sumą, t. y. 3 696 EUR, turės įrašyti į deklaracijos PLN204S priedo S2 laukelį, atitinkamame S1 laukelyje nurodydama neleidžiamų atskaitymų rūšies kodą „03“.

Įmonei 20X9 metų lapkričio mėnesį pardavus apskaitos programą už 5 500 EUR, pagal PMI 16 straipsnio 1 dalį pajamas sudarys pardavimo kainos ir įsigijimo kainos nenudėvėtiosios dalies (šiuo atveju likvidacinės vertės) skirtumas, t. y. 5 000 EUR (5 500 EUR – 500 EUR).

Įmonė, užpildydama 20X9 metų deklaraciją, pagal 13-ąjį VAS apskaičiuota metinė amortizacijos suma ir pagal PMI nuostatas apskaičiuota programos pardavimo suma, t. y. 2 016 EUR (5 000 EUR – 2 984 EUR), turės padidinti apmokestinamąjį pelną ir šią sumą įrašyti į deklaracijos PLN204 25 laukelį „Pajamos dėl skirtingo jų pripažinimo apskaitoje ir pagal PMI“ bei tą pačią sumą

	įtraukti į 21 laukelio „Pajamų (pelno) padidinimo PMĮ nustatytais atvejais suma“ sumą.						
6. Nurašymas							
6.1. Pagal 13-ojo VAS 62 punktą, praradus ar nurašius ne visiškai amortizuotą nematerialųjį turtą, apskaitoje pripažįstami nuostoliai, kurie parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip bendrosios ir administracinės sąnaudos.	6.1. Pagal PMĮ 31 straipsnio 1 dalies 13 punktą neleidžiamiems atskaitymams priskiriamos nesusijusios su pajamų uždirbimu ir neįprastinės vieneto vykdomai veiklai sąnaudos. Todėl, jeigu nevisiškai amortizuotas turtas prarandamas (nurašomas) ir pajamoms uždirbti nenaudojamas, tai, nurašant tokį turtą, įsigijimo kainos nenudėvėta dalis priskiriama neleidžiamiems atskaitymams.						
Pavyzdys							
<i>Įmonė nurašo netinkamą naudoti gamybos proceso valdymo programą, kurios įsigijimo savikaina – 60 000 EUR, sukaupta amortizacija – 40 000 EUR.</i>							
<p>Apskaitoje nurašomos gamybos proceso valdymo programos įsigijimo savikainos ir sukauptos amortizacijos sumos ir pripažįstama 20 000 EUR nurašymo nuostolių.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">D 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)</td> <td style="text-align: right;">40 000</td> </tr> <tr> <td>D 6312 Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos</td> <td style="text-align: right;">20 000</td> </tr> <tr> <td>K 1130 Programinės įrangos įsigijimo savikaina</td> <td style="text-align: right;">60 000</td> </tr> </table> <p>Įmonės pelno (nuostolių) ataskaitose parodoma 20 000 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.</p>	D 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)	40 000	D 6312 Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos	20 000	K 1130 Programinės įrangos įsigijimo savikaina	60 000	<p>Įmonė, užpildydama metinę pelno mokesčio deklaraciją, apskaitoje sąnaudoms priskirtą 20 000 EUR likutinę vertę įrašys į deklaracijos PLN204S priedo S2 laukelį, atitinkamame S1 laukelyje nurodydama neleidžiamų atskaitymų rūšies kodą „18“.</p>
D 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)	40 000						
D 6312 Kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos	20 000						
K 1130 Programinės įrangos įsigijimo savikaina	60 000						

II. Dažniausiai pasitaikančios situacijos, kuriose 13-ojo VAS ir PMI taikymo skirtumų nėra

13 VAS	PMI
<p>1. Pagal 13-ojo VAS 14¹ punktą nematerialiuoju turtu nepripažįstamos veiklos pradžios išlaidos, kurias sudaro įmonės steigimo, akcijų išleidimo, įregistravimo, akcininkų pažymėjimų spausdinimo, įstatų parengimo ir įregistravimo, konsultantų, tarpininkų paslaugų ir panašios išlaidos. Šiomis išlaidomis mažinami <i>akcijų priedai</i>. Jei akcijų priedų nėra, jos registruojamos <i>pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažinto pelno (nuostolių) sąskaitoje</i> ir parodomos ne pelno (nuostolių) ataskaitoje, o nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje.</p>	<p>1. Pagal PMI 13 straipsnio nuostatas tokios vieneto išlaidos, kurios <u>tiesiogiai</u> susijusios su vieneto steigimu ir akcijų išleidimu, patirtos steigiant vienetą, išplatinant naują akcijų emisiją, pvz., įstatų parengimo ir įregistravimo, akcijų įregistravimo, konsultantų, maklerių paslaugos, akcininkų pažymėjimų spausdinimo, notaro ir pan., laikomos neleidžiamais atskaitymais kaip neįprastinės vieneto vykdomai veiklai sąnaudos (pagal PMI 31 straipsnio 1 dalies 13 punktą), nes šios išlaidos susijusios su vieneto dalyviais, o ne tiesiogiai su vieneto veikla.</p>
<p>Pavyzdys</p> <p>20X6 m. AB „A“ išplatino 1 000 akcijų. Visos akcijos parduotos už nominaliąją vertę, t. y. akcijų priedų neatsiranda. Išleisdama akcijas įmonė patyrė 800 EUR akcijų išleidimo, įstatų pakeitimo ir įregistravimo išlaidų, tiesiogiai susijusių su nauja akcijų emisija. Šios išlaidos apskaitoje neturi būti priskirtos įmonės sąnaudoms, nes jos tiesiogiai susijusios su įmonės savininkais.</p>	

<p>Kadangi šiuo atveju naujų AB „A“ akcijų priedų nėra, tai su nauja akcijų emisija tiesiogiai susijusios išlaidos registruojamos nepaskirstytojo pelno sąskaitoje <i>Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)</i>. Apskaitoje registruojama:</p> <table border="0" data-bbox="168 276 1196 400"> <tr> <td>D 3412 Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)</td> <td style="text-align: right;">800</td> </tr> <tr> <td>K 4494 Kitos mokėtinos sumos</td> <td style="text-align: right;">800</td> </tr> </table> <p>Šis įrašas apskaitoje nedaro įtakos 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitos duomenims. Balanse 800 EUR su nauja akcijų emisija susijusių išlaidų suma sumažinamas nepaskirstytojo pelno likutis.</p> <p>Jei įmonė sudaro nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitą, tai 800 EUR su nauja akcijų emisija susijusios išlaidos parodomos šios ataskaitos 21 eilutėje, nepaskirstytojo pelno stulpelyje.</p>	D 3412 Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	800	K 4494 Kitos mokėtinos sumos	800	<p>Patirtos išlaidos (800 EUR) yra susijusios su vieneto dalyviais, jos nepriskiriamos leidžiamiems atskaitymams pagal PMI. Kadangi šios išlaidos nedaro įtakos 20X6 m. pelno (nuostolių) ataskaitos duomenims, todėl skirtumų pagal VAS ir PMI nesusidaro ir, užpildant deklaraciją PLN204, koregavimai neatliekami.</p>
D 3412 Pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	800				
K 4494 Kitos mokėtinos sumos	800				
<p>2. Pagal 13-ojo VAS 61 punkto nuostatas, perleidus nematerialųjį turtą, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai, susidarę perleidus nematerialųjį turtą, apskaičiuojami iš gautų pajamų atimant perleisto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.</p>	<p>2. Pagal PMI 16 straipsnio 1 dalį, jeigu vienetas perleidžia turtą kitų asmenų nuosavybėn, tai turto vertės padidėjimo pajamomis laikomas to turto perleidimo kainos ir įsigijimo kainos (išlaidos, patirtos įsigyjant turtą, įskaitant sumokėtus komisinius atlyginimus bei mokesčius (rinkliavas), išskyrus PVM, susijusius su šio turto įsigijimu) skirtumas. Jei perleidžiamas turtas, kuriam pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais buvo skaičiuojama amortizacija, tai, apskaičiuojant turto vertės padidėjimo pajamas, to turto įsigijimo kaina sumažinama amortizacijos suma, įtraukta į ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus.</p>				
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Įmonė „A“ 20X6 m. gruodžio 15 d. už 20 000 EUR (rinkos kaina) perleidžia įmonei „B“ įregistruotą prekės ženklą, kurio įsigijimo savikaina 50 000 EUR, sukaupta amortizacija – 40 000 EUR, likutinė vertė – 10 000 EUR.</i></p>					

<p>Įmonė „A“ 20X6 m. gruodžio mėn. apskaitoje užregistravo prekės ženklo perleidimo ūkinę operaciją.</p> <p>Apskaitoje daromi įrašai:</p> <table border="0"> <tr> <td>D 2446 Kitos gautinos skolos arba 271 Sąskaitos bankuose</td> <td>20 000</td> </tr> <tr> <td>D 1158 Kito nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)</td> <td>40 000</td> </tr> <tr> <td>K 1150 Kito nematerialiojo turto įsigijimo savikaina</td> <td>50 000</td> </tr> <tr> <td>K 5400 Ilgalaikio turto perleidimo pelnas</td> <td>10 000</td> </tr> </table> <p>Pelno (nuostolių) ataskaitoje rodoma 10 000 EUR kitos veiklos pajamų.</p>	D 2446 Kitos gautinos skolos arba 271 Sąskaitos bankuose	20 000	D 1158 Kito nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	40 000	K 1150 Kito nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	50 000	K 5400 Ilgalaikio turto perleidimo pelnas	10 000	<p>20X6 m. užpildant deklaraciją PLN204, apskaičiuota turto vertės padidėjimo pajamų suma sudaro 10 000 EUR (20 000 – 10 000). Kadangi skirtumas apskaitoje ir pagal PMI nuostatas nesusidaro, tai koregavimai nedaromi.</p>
D 2446 Kitos gautinos skolos arba 271 Sąskaitos bankuose	20 000								
D 1158 Kito nematerialiojo turto vertės amortizacija (–)	40 000								
K 1150 Kito nematerialiojo turto įsigijimo savikaina	50 000								
K 5400 Ilgalaikio turto perleidimo pelnas	10 000								
<p>3. Pagal 13-ojo VAS 19 punkto nuostatas, jei nematerialusis turtas įsigijamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodomos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išsimokėjimo laikotarpį.</p>	<p>3. Pagal PMI 14 straipsnį, jei ilgalaikį turtą vienetas įsigija <u>brangiau nei jo tikroji rinkos kaina</u> išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodytos (arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo palūkanų tikrosios rinkos kainos), įsigijimo kaina apskaičiuojama, diskontuojant pagal palūkanų tikrąją rinkos kainą mokėtiną sumą. Tokiu atveju turto nusidėvėjimas arba amortizacija skaičiuojami nuo šios apskaičiuotos turto įsigijimo kainos. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis, priskiriamomis leidžiamiems atskaitymams, visą sutartyje nustatytą išsimokėjimo laikotarpį.</p>								
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Įmonė „A“ 20X1 m. rugsėjo 30 d. už 96 000 EUR išsimokėtinai ir be palūkanų įsigijo ilgalaikį nematerialųjį turtą – programinę įrangą. Sutartyje nurodyta, kad už programinę įrangą bus mokama 2 metus lygiomis dalimis po 12 000 EUR kas ketvirtį. Sandorio sudarymo dieną panašios programinės įrangos rinkos kaina sumokant iš karto svyruoja nuo 90 000 EUR iki 91 000 EUR, o metinė rinkos palūkanų norma yra 5 proc.</i></p> <p><i>Įmonė pasirinko tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą ir kito mėnesio amortizacijos skaičiavimo pradžios būdą.</i></p>									
<p>Kadangi už įsigytą programinę įrangą bus atsiskaitoma per 24 mėnesius ir sutartyje palūkanos nenurodytos, tai programinės įrangos įsigijimo savikaina yra</p>	<p>Kadangi įmonė „A“ įsigijo programinę įrangą <u>brangiau nei jos tikroji kaina</u>, tai įrangos įsigijimo kaina, nuo kurios gali būti</p>								

<p>įsigijimo dieną, pritaikius rinkos palūkanų normą, apskaičiuota 90 817,49 EUR mokėtina suma, kuri gaunama diskontuojant visas būsimas įmokas. Be to, diskontuojant per 12 mėnesių mokėtinas sumas, apskaičiuojama 46 536,69 EUR ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis.</p> <p>Apskaitoje 20X1 m. rugsėjo 30 d. registruojama įsigyta programa:</p> <table border="0"> <tr> <td>D 1130 Programinės įrangos įsigijimo savikaina</td> <td>90 817,49</td> </tr> <tr> <td>K 428 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai</td> <td>44 280,80</td> </tr> <tr> <td>K 4403 Kitų ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis</td> <td>46 536,69</td> </tr> </table> <p>Apskaičiuojamos ir apskaitoje užregistruojamos 20X1 m. IV ketvirčio palūkanų sąnaudos:</p> <table border="0"> <tr> <td>D 6810 Kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos</td> <td>1 135,22</td> </tr> <tr> <td>K 4403 Kitų ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis</td> <td>581,71</td> </tr> <tr> <td>K 428 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai</td> <td>553,51</td> </tr> </table> <p>20X1 m. rugsėjo 30 d. įdiegus programinę įrangą nuo spalio 1 d. pradėta skaičiuoti jos vertės amortizacija. Apskaičiuota ir pripažinta sąnaudomis 7 568,12 EUR 20X1 m. IV ketvirčio amortizacijos suma.</p> <p>Apskaitoje registruojama:</p> <table border="0"> <tr> <td>D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos</td> <td>7 568,12</td> </tr> <tr> <td>K 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)</td> <td>7 568,12</td> </tr> </table> <p>20X1 m. gruodžio 31 d. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 8 703 EUR sąnaudų:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 7 568 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų ✓ 1 135 EUR palūkanų sąnaudų <p>Programinės įrangos amortizacijos ir palūkanų sąnaudos analogiškai apskaičiuojamos ir parodomos pelno (nuostolių) ataskaitose 20X2 m. ir 20X3 m.</p>	D 1130 Programinės įrangos įsigijimo savikaina	90 817,49	K 428 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	44 280,80	K 4403 Kitų ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	46 536,69	D 6810 Kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos	1 135,22	K 4403 Kitų ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	581,71	K 428 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	553,51	D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	7 568,12	K 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)	7 568,12	<p>skaičiuojama amortizacija, bei palūkanos apskaitoje ir pagal PMĮ apskaičiuojamos analogiškai. Koregavimai PLN204 neatliekami.</p> <p>Jei įmonė „A“ būtų įsigijusi programinę įrangą už tikrąją rinkos kainą, t. y. jei rinkos kaina būtų 96 000 EUR, tai pagal PMĮ 14 straipsnį šios įrangos įsigijimo kaina būtų laikoma 96 000 EUR. Kadangi PMĮ nuostatos dėl įsigijimo kainos apskaičiavimo, diskontuojant pagal palūkanų tikrąją rinkos kainą mokėtiną sumą, taikomos tik tada, jei ilgalaikis turtas įsigyjamas brangiau nei jo tikroji rinkos kaina, todėl šiuo atveju pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais diskontavimas neatliekamas.</p> <p>Pagal PMĮ metinė amortizacijos suma būtų apskaičiuojama: 96 000 EUR : 3 m. = 32 000 EUR</p> <p>20X1 m. pagal PMĮ nuostatas ir apskaitoje pripažintų IV ketv. amortizacijos sumų skirtumas 432 EUR (8 000 EUR – 7 568 EUR) būtų įrašomas į deklaracijos PLN204 36 laukelį, tą pačią sumą įtraukiant į 32 laukelį.</p> <p>Einamųjų metų palūkanų sąnaudų suma 1135 EUR būtų įrašoma į deklaracijos PLN204S priedo S1 laukelį „31“ kodu.</p> <p>Analogiškai būtų koreguojami ir 20X2 bei 20X3 metų amortizacijos bei palūkanų sąnaudų skirtumai.</p>
D 1130 Programinės įrangos įsigijimo savikaina	90 817,49																
K 428 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	44 280,80																
K 4403 Kitų ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	46 536,69																
D 6810 Kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos	1 135,22																
K 4403 Kitų ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	581,71																
K 428 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	553,51																
D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos	7 568,12																
K 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)	7 568,12																
<p>4. Pagal 13-ojo VAS 6.4 papunktį likvidacinė vertė – suma, kurią, pasibaigus naudingo tarnavimo laikui, tikimasi gauti už turtą įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.</p> <p>13-ojo VAS 53 punkte nustatyta, kad nematerialiojo turto likvidacinė vertė turi būti laikoma nulių, išskyrus atvejus, kai trečiasis asmuo įsipareigoja nupirkti</p>	<p>4. PMĮ 18 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad įmonė kiekvienam ilgalaikio nematerialiojo turto vienetui pati nustato (pasirenka) ilgalaikio turto amortizacijos laikotarpį, ne trumpesnę negu nustatyti PMĮ 1 priedėlyje ilgalaikio turto amortizacijos normatyvai (metais), ir likvidacinę vertę, ne didesnę kaip 10 procentų įsigijimo kainos.</p>																

turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje arba kai yra aktyvioji to turto rinka, pagal kurią gali būti nustatoma likvidacinė vertė, be to, tikėtina, kad ši rinka bus ir turto naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

Pavyzdys

Įmonė įsigijo gamybos proceso valdymo programą už 5 000 EUR (kainos nurodytos be PVM). Įmonė už šios programos instaliavimą ir suderinimą sumokėjo 400 EUR. Gamybos proceso valdymo programa buvo parengta naudoti 20X1 m. gruodžio mėnesį, todėl šio nematerialiojo turto amortizacija buvo pradėta skaičiuoti nuo 20X2 metų sausio 1 dienos.

Įmonė apskaitoje nustatė gamybos proceso valdymo programos naudingo tarnavimo laiką – 6 metai (72 mėn.), 0 EUR likvidacinę vertę ir pasirinko tiesinį amortizacijos skaičiavimo metodą.

Įmonė pelno mokesčiui apskaičiuoti pasirinko kito mėnesio amortizacijos skaičiavimo pradžios būdą, atitinkantį 13-ojo VAS nuostatas.

Pagal 13-ojo VAS nuostatas metinė gamybos proceso valdymo programos amortizacijos suma apskaičiuojama:

$$(5\,400\text{ EUR} - 0\text{ EUR}) : 72\text{ mėn.} \times 12\text{ mėn.} = 900\text{ EUR}$$

20X2–20X7 m. pripažįstama 900 EUR valdymo programos amortizacijos sąnaudų.

Apskaitoje daromi įrašai:

D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos   900

K 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–)   900

Įmonės 20X2–20X7 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 900 EUR bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Amortizacijos suma, apskaičiuota apskaitoje ir pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais, sutampa. Koregavimai šiuo atveju neatliekami.

III. Su nematerialiuoju turtu susijusios dotacijos

21 VAS	PMĮ
<p>1. Pagal 21-ojo verslo apskaitos standarto „Dotacijos ir subsidijos“ (toliau – 21 VAS) 14.1 papunktį ilgalaikiu turtu ar ilgalaikiam turtui įsigyti skirta dotacija pripažįstama panaudota proporcingai dalimis tiek, kiek to turto:</p> <p>14.1.1. Nudėvima (amortizuojama) ir nusidėvėjimo (amortizacijos) suma pripažįstama sąnaudomis. Tokiu atveju registruojant dotacijos panaudojimą mažinamos minėtų sąnaudų straipsnių sumos.</p> <p>14.1.2. Nudėvima (amortizuojama) ir nusidėvėjimo (amortizacijos) suma įskaičiuojama į prekių arba teikiamų paslaugų savikainą. Tokiu atveju registruojant dotacijos panaudojimą mažinamos prekių arba teikiamų paslaugų savikainos straipsnio sumos.</p> <p>14.1.3. Perleidžiama. Tokiu atveju registruojamas dotacijos nurašymas, mažinamas nuostolis dėl ilgalaikio turto perleidimo ir (arba) didinamas ilgalaikio turto perleidimo pelnas.</p> <p>14.1.4. Vertė sumažėja. Tokiu atveju registruojant dotacijos panaudojimą mažinamos ilgalaikio turto (materialiojo ar nematerialiojo) vertės sumažėjimo sąnaudos.</p>	<p>1. Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, 21-ojo VAS nuostatos taikomos tiek, kiek neprieštarauja PMĮ nuostatoms. Pagal PMĮ 7 straipsnio 1 dalies nuostatas pajamos ir sąnaudos pripažįstamos pagal pajamų kaupimo ir kitus buhalterinę apskaitą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytus apskaitos principus. Visais atvejais (21 VAS 14.1.1.–14.1.4.) pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais nudėvima (amortizuojama) tik iš įmonės (ne iš dotacijos) lėšų įsigyta turto dalis.</p>
<p>Pavyzdys</p> <p><i>Įmonė 20X1 m. gruodžio 5 d. gavo 7 200 EUR finansavimą iš ES struktūrinių fondų programinės įrangos, skirtos kompiuterinėms darbo vietoms įrengti, 50 proc. įsigijimo išlaidoms padengti (toliau – dotacija).</i></p> <p><i>Įmonė 20X1 m. gruodžio 30 d. už 14 400 EUR (kaina nurodyta be PVM) įsigijo finansavimo sąlygas atitinkančią programinę įrangą ir 20X2 m. sausio mėn. parengė ją naudoti. Apskaitoje programinės įrangos amortizacija turi būti skaičiuojama nuo kito mėnesio, t. y. nuo 20X2 m. vasario 1 d. Numatytas programinės įrangos naudingo tarnavimo laikas – 4 metai (48 mėn.), amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) skaičiavimo metodą, likvidacinė vertė lygi 0.</i></p>	

Kadangi apskaitoje programinės įrangos amortizacijos sąnaudos ir dotacijos panaudojimas šioms sąnaudoms kompensuoti pripažįstamos nuo 20X2 m. vasario 1 d., todėl gauta dotacija neturi įtakos įmonės 20X1 m. pelno (nuostolių) ataskaitos duomenims.

Apskaičiuojama 20X2 m. programinės įrangos vertės amortizacija:

(14 400 EUR – 0 EUR) : 4 m. : 12 mėn. x 11 mėn. = 3 300 EUR

20X2 m. registruojama 3 300 EUR programinės įrangos vertės amortizacijos sąnaudų. Apskaitoje daromi įrašai:

D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 3 300

K 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–) 3 300

Registruojama panaudota dotacijos dalis lygi 50 proc. turto amortizacijos sąnaudų:

D 401 Su turtu susijusios dotacijos 1 650

K 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 1 650

Įmonės 20X2 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje rodoma 1 650 EUR (3 300 EUR – 1 650 EUR) bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Apskaičiuojama 20X3–20X5 m. metinė programinės įrangos vertės amortizacija:

(14 400 EUR – 0 EUR) : 4 m. : 12 mėn. x 12 mėn. = 3 600 EUR

20X3–20X5 m. registruojama 3 600 EUR programinės įrangos vertės amortizacijos sąnaudų.

Apskaitoje daromi įrašai:

D 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 3 600

K 1138 Programinės įrangos vertės amortizacija (–) 3 600

Registruojama panaudota dotacijos dalis, lygi 50 proc. turto amortizacijos sąnaudų:

D 401 Su turtu susijusios dotacijos 1 800

K 6307 Nematerialiojo turto vertės amortizacijos sąnaudos 1 800

Pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams priskiriama tik iš įmonės (ne iš dotacijos) lėšų įsigyta turto dalis, todėl skirtumų apskaitoje ir PMĮ tikslais nesusidaro, užpildant deklaracijas PLN204, koregavimai nedaromi.

Įmonės 20X3–20X5 m. pelno (nuostolių) ataskaitose kiekvienais metais parodoma 1 800 EUR (3 600 – 1 800) bendrųjų ir administracinių sąnaudų.

Apskaičiuojama 20X6 m. programinės įrangos vertės amortizacija:

$(14\,400\text{ EUR} - 0\text{ EUR}) : 4\text{ m.} : 12\text{ mėn.} \times 1\text{ mėn.} = 300\text{ EUR}$

20X6 m. registruojama 300 EUR programinės įrangos vertės amortizacijos sąnaudų ir 150 EUR panaudota dotacijos dalis.

Įmonės 20X6m. pelno (nuostolių) ataskaitoje parodoma 150 EUR (300 EUR – 150 EUR) bendrųjų ir administracinių sąnaudų.